

ПРАВОСЛАВЉЕ

НОВИНЕ СРПСКЕ ПАТРИЈАРШИЈЕ

pravoslavljje.rs : www.p

Број 1133 Цена 90 динара 2.5 KM 1. јун 2014. године Излази 1. и 15. у месецу

ISSN 0555-0114

Званични приједи

Његова Светост Патријарх српски Г. Иринеј примио је 13. маја 2014. у Патријаршији српској у Београду г. Фарида Зафира, специјалног представника генералног секретара УН и шефа Унмика. Пријему су присуствовали г. Питер Дју, шеф Канцеларије УН у Београду и г. Пол Мекленбург, саветник.

Истог дана, Патријарх Иринеј примио је др Славенка Терзића, амбасадора Републике Србије у Руској Федерацији.

Патријарх Иринеј примио је 22. маја 2014. у Патријаршији српској у Београду представнике Синодалног одељења за социјалне делатности Московске Патријаршије.

Гости из Русије су добили благослов Његове Светости за дистрибуцију хуманитарне помоћи из Руске Православне Цркве која ће бити реализована у Ваљевској епархији. Његова Светост је детаљно упознао госте са стањем у којем се сада налазе поједине епархије СПЦ и указао на размере несреће која је задесила српски народ.

Патријарх московски и све Русије Г. Кирил позвао је 21. маја своју паству да почне са прикупљањем хуманитарне помоћи пострадалом српском народу. На крају сусрета Патријарх Српски је упutio речи благодарности Патријарху Кирилу и руском народу, на молитвеном заједништву и огромној досадашњој помоћи.

Сусрету су присуствовали Епископ моравички Г. Антоније, старшина Подворја СПЦ у Москви, као и протојереј Виталије Тарасјев, старшина Подворја РПЦ у Београду.

У Спомен-храму Светог Саве

Св. Арх. Литургијом, којом је начелствовао Патријарх српски Иринеј уз саслужење дванаест свештеника и шест ђакана свечано је прослављена слава Спомен-храма Св. Саве на дан када се СПЦ молитвено сећа и спомиње спаљивање моштију Св. Саве, (одиграло се 10. маја 1595. на месту где се сада налази Спомен-храм на Врачару у Београду).

У Богословији Св. Саве

Ове године, 10. маја, своју крсну славу прославила је и Богословија Св. Саве у Београду. Патријарх српски Иринеј је после чина резања славског колача у Богословији, осветио икону – Сабор отаца и богослова Богословије, на којој су изображени ликови Светог Саве који држи макету Богословије, а у позадини су светитељи – ученици ове школе: Св. Николај Жички, Преподобни Јустин Ђелијски, Св. Платон Бањалучки и Св. Доситеј Загребачки.

На заседању Св. Арх. Сабора

Св. Арх. Литургијом у Саборном храму Успења Пресвете Богородице у манастиру Студеница, у среду 14. маја 2014. отпочело је овогодишње сабрање Св. Арх. Сабора СПЦ. Божанском Литургијом је начелствовао Патријарх српски Г. Иринеј уз саслужење великог броја архијереја.

После Св. Литургије Његова Светост је, у пратњи архијереја чланова Св. Арх. Сабора, отпутовао у Рашку, где се налази Црква Св. апостола Петра и Павла – задужбина Св. Симеона Мироточивог, у којој је служен призив Светога Духа. Овим чином званично је отпочело заседање овогодишњег Св. Арх. Сабора. Његова Светост и архијереји посетили су још једну задужбину Симеона Мироточивог, манастир Ђурђеве Ступове, после чега су се вратили у Патријаршију српску у Београду, где је у четвртак, 15. маја, настављено заседање највишег јерархијског представништва СПЦ.

На Бежанијској коси

Патријарх Иринеј служио је 12. маја 2014, на празник Св. Василија Острошког, Св. Арх. Литургију у храму посвећеном Острошком Чудотворцу на Бежанијској коси, уз саслужење свештеника АЕМ.

На седници Централног тела за довршење Спомен-храма

Патријарх Иринеј је присуствовао овогодишњем редовном заседању Централног тела за довршење Спомен-храма Св. Саве на Врачару, које је одржано 17. маја 2014. у Парохијском дому Спомен-храма, после чега је служен парастос ктиторима и приложницима заветног храма српског народа.

У манастиру Раковица

Његова Светост је служио у недељу, 18. маја 2014, Св. Арх. Литургију у манастиру Св. Архангела Михаила у београдском насељу Раковица.

ПРАВОСЛАВЉЕ 1133

2

Активности Патријарха

4

Саопштење Светог
Архијерејског Сабора

6

О страдању и уздизању
Снежана Крућниковић

12

Климатске промене
Саша Велимир

14

Неугасли, свети живот
Светлана Новић

15

Епископ Максим у трећој
канонској посети Мексику

16

Теологија и наука у дијалогу (5)
Свет неће престати да постоји
Прођојереј Александар Михаиловић

18

Српско богослужење:
традиција и савременост (1. део)
др Ксенија Кончаревић

20

Положај детета у Цркви (13)
Љубав у Христу и васпитање
Ивица Живковић

22

Православна педагогија истине
(први део)
Иштван Георгије Шестун

24

Дан за памћење
– посвећен породици и деци

26

Поплаве и солидарност
Анђоније Арас

28

Аустроугарска заставица
под ногама краља Петра I
Карађорђевића
др Александар Раковић

30

Како нас је видео А. Рајс (10)
Ни корака назад!
Анђоније Ђурић

32

Крст часни слободе златне
и Друштво Црвеног крста
Радован Пиљковић

34

Срби у великом времену [II]
Бластоје Панићелић

37

Богородице Дјево,
прими моје сије дари...
мр Биљана Цинцар Косић

38

Свет књиге

40

Наука, уметност, култура...

42

Кроз хришћански свет

44

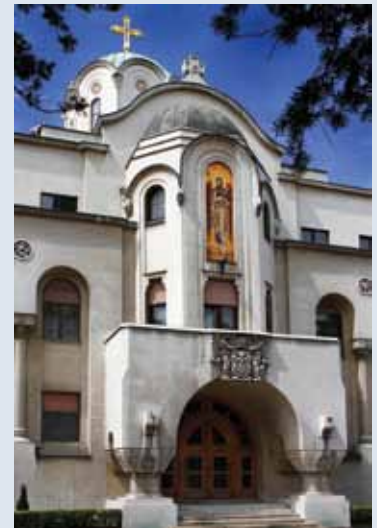
Из живота Цркве

На насловној страни:

Пост. 9, 13-15

Фото: www.all-free-download.com

„Православље – новине Српске Патријаршије“ излазе са благословом Његове Светости Патријарха српског Иринеја. Издаје Информативно-издавачка установа Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве. Први број „Православља“ изашао је 15. априла 1967. године.

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР:

Члан Св. Арх. Синода задужен за надзор над радом
Информативно-издавачке установе Св. Арх. Синода СПЦ
Епископ зворничко-тузлански Хризостом

Главни и одговорни уредник
Презвитер мр Александар Ђаковац

Оперативни уредник
Срећко Петровић

Секретар редакције
Снежана Крућниковић

Фотограф
Ђакон Драган С. Танасијевић

Лектор и коректор
Ђорђе Остојић

Чланови редакције
Презвитер др Оливер Суботић,
Сања Љубардић, Славица Лазић

Излази сваког првог и петнаестог у месецу, за јануар
и август двобој. Годишња претплата за нашу земљу је 1700
динара, полугодишња 850. Појединачни примерак 90 динара.
Претплата за нашу земљу може се уплатити на благајни Српске
Патријаршије, Краља Петра 5 или на текући рачун.

Уплате не слати поштанском упутницом!
Не слати девизне чекове!

Годишња претплата за иностранство:
Обична пошиљка је 70 USD, 70 CAD, 75 AUD, 45 EUR, 35GBP;
авионска: 90 USD, 90 CAD, 100 AUD, 60 EUR, 45 GBP.

Информативна служба:
Текући рачун динарски број:
145-4721-71 Марфин банка
Далматинска 22 Београд
Текући рачун девизни број:
Intermediary Deutsche Bank GmbH,
Frankfurt/M (BIC DEUTDE33)
Account with inst: 935-9522-10
Marfin bank AD, Beograd (BIC LIKIRSBG)
Beneficiary: RS35145007080000135615
Informativno Izdavacka Ustanova Srpske Pravoslavne Crkve,
Kralja Petra 5, Beograd
Charges: For the account of ordering customer

Телефони:
Редакција: +381 11 30-25-116
Маркетинг: +381 11 30-25-113
Претплата: +381 11 30-25-103, 30-25-113, 064 17-83-786
e-mail: pravoslavije@spc.rs – редакција
pretplata@spc.rs – претплата

Рукописи и фотографије се не враћају. Текстови достављени
редакцији „Православља“ подлежу анонимној рецензији.
Текстови и прилози објављени у „Православљу“ представљају
ставаове аутора.

Сва права задржана. Свако прештампавање, копирање,
умножавање, објављивање и дистрибуирање целих или делова
ових новина или чланака објављених у њима забрањено је и
представља повреду ауторског права и кривично дело.

Дизајн: Соба.rs
Графичка припрема: Срећко Петровић
Штампа: „Политика“ А. Д.

Дистрибутер: „Polydor“ д.о.о.,
Ломина 11/3/9, 32300 Горњи Милановац
тел/факс: 032/717-322, 011/2461-138

СРП – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
271.222 (497.11)

ISSN 0555-0114 = Православље
COBISS.SR-ID 16399106

Православље се штампа уз помоћ Канцеларије
за сарадњу са Црквама и верским заједницама
Владе Републике Србије

Саопштење Светог Архијерејског Сабора

Саопштење за јавност Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве са редовног заседања одржаног у манастиру Студеници, Расу и Београду од 14. до 24. маја 2014. године

Редовно заседање Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве, под председништвом Његове Светости Патријарха српског г. Иринеја, започето је ове године 14. маја у манастиру Студеници, где је, у храму Успења Богородичиног, служена саборна света Литургија поводом 900-годишњице рођења светог Симеона Мироточивог (Стефана Немање), и настављено у Расу (Нови Пазар), где је, у храму Светих апостола Петра и Павла, истог дана извршен чин призива Светог Духа, да би затим, од 15. до 24. маја, у Патријаршији српској текла радна заседања Сабора. У раду Сабора узела је учешћа већина епархијских архијереја Српске Православне Цркве. Одсутни су били само Његово Блаженство Архиепископ охридски и Митрополит скопски г. Јован и Његово Високопреосвештенство Митрополит дабробосански г. Николај. Уз то, повремено су одсуствовали Епископи ваљевски г. Милутин, зворничко-тузлански г. Хризостом и други архијереји због посета најугроженијим поплавленим подручјима.

Пред почетак рада Сабора узета је Богу молитва за покој душе блаженопочившег митрополита

загребачко-љубљанског Јована, а истог дана у поподневним часовима служен је и молебан који се служи у време великих киша и опасности од њих.

На почетку првог саборског заседања, у свом уводном обраћању, Патријарх српски г. Иринеј је сабраним архијерејима предочио одговорност Цркве у сведочењу Јеванђеља и љубави Божје данас.

Сабор је на самом почетку донео одлуку да се као прва помоћ Цркве пострадалима од катастрофалних поплава у Србији и Републици Српској издвоји свота од десет милиона динара и да се сместа отвори фонд за помоћ, са посебним жиро-рачуном. Сабор је упутио и апел свештенству и народу наше Цркве, као и поглаварима Православних Цркава у свету, да помогну све унесрећене и угрожене поплавама. Сабор топло благодари свима који су учествовали у спасавању људи и имовине од поплава, како онима из наше отаџбине тако и спасиоцима из братске Русије и онима који из суседних земаља и света пружају помоћ угроженима. На све њих саборски Оци призивају благослов Божји.

Као и сваке године, Сабор је посветио дужну пажњу животу ва-

жним питањима Цркве – учешћу наше Цркве у припремама за Свети и Велики Сабор Православне Цркве; тешком стању српског народа на Косову и Метохији; унапређивању црквене просвете и верске наставе; односима Цркве и државних органа у Србији, Републици Српској и региону; деловању православних војних свештеника у Војсци Србије и Оружаним снагама Босне и Херцеговине; односима међу аутокефалним Православним Црквама и односима са инославним хришћанским Црквама и конфесијама, као и другим светским религијама; угрожености брака и породице услед беле куге, а још више услед агресивне пропаганде неморала, абортуса, противприродног блуда и хедонистичко-потрошачког духа уопште; угрожености ћирилице, у Србији и Републици Српској због нашег неопростивог немара и неодговорности, а у Хрватској и Црној Гори због бруталног прогона српског писма; току радова на Спомен-храму Светог Саве на Врачару; раду црквене добротворне установе „Човекољубље“, као и централних црквених културних и просветних институција, у првом реду Библиотеке, Музеја и Архива, и тако даље.

Сабор се обратио јавности и посебним саопштењем о тешком стању наше Цркве у Бившој Југословенској Републици Македонији, где власти те, нама иначе пријатељске земље, и даље, на основу судске фарсе, држе у затвору, под нечовечним условима, Архиепископа охридског Јована, а истовремено врше притисак, под претњом пресуда сличне врсте, и на остале епископе, свештенике, монахе, монахиње и вернике аутономне Охридске Архиепископије. Сабор поново, по ко зна који пут, апелује на све одговорне да учине све за ослобођење политичког затвореника број један у савременој Европи, архиепископа Јована, и престанак последњег верског прогона у Европи, прогона Охридске Архиепископије. Сабор је благодаран сестринским Православним Црквама, Светском Савету Цркава, Конференцији Европских Цркава, организацијама за заштиту људских права и многим угледним личностима на њиховом заузимању по овом болном питању.

Сабор је са одобрењем прихватио извештај о прослави 1700-годишњице Миланског едикта у октобру прошле године у Београду, Нишу и Подгорици, извештај Светог Синода о његовом раду у протеклом периоду и извештаје госпде епископа о њиховом раду.

Сабор је прихватио покајање Живорада Павловића, бившег свештеника који се био прикључио секти Мираша Дедеића која себе назива некаквом „Црногорском Црквом“, и вратио га, као лаика, у црквену заједницу.

Сабор је попунио упражњење епархије Српске Православне Цркве избравши досадашњег викарног епископа липљанског г. Јована за епископа славонског; досадашњег викарног епископа ремезијанског г. Андреја за епископа аустријско-швајцарског; архимандрита Сергија (Карановића), сабрата манастира Рмња, за епископа средњеевропског; досадашњег викарног епископа јегарског г. Порфирија за митро-

У манастиру Студеница

Поводом обележавања 900-годишњице рођења Св. Симеона Мироточивог, овогодишњи Свети Архијерејски Сабор Српске Православне Цркве почео је 14. маја у манастиру Студеница. Патријарх српски Г. Иринеј и архијереји српски стигли су у манастир Студеница, 13. маја 2014. године. По доласку је одслужена свечана доксологија, а Епископ шумадијски Г. Јован, у својству домаћина, обратио се Његовој Светости и архијерејима пожелевши им добродошлицу следећим речима:

„Ваша Светости, пролазећи данас кроз портал Студеничке цркве, испред престола и лика Пресвете Богородице Студеничке, певајући у њену славу химне, био сам свестан, Ваша Светости, колико сте пута Ви као професор и ректор Призренске богословије, а онда и као Епископ нишки, са молитвом њој у души долазили у њено окриље. Сада први пут долазите у њену цркву као српски првостолник и наследник трона Светога Саве. Ваш славни претходник и наше вечно огледало врлине, управо је овде у овом храму, и то пред иконом Св. Богородице Студеничке, почео да се пење лествицом црквеног достојанства, омогућујући нама његовим следбеницима, служење на родном језику у равноправној заједници православља.

Данас се положај СПЦ у хришћанском свету поново показује као један од најистакнутијих и најперспективнијих, а Ваше руковођење пресудним, не само по нас, него и целину Тела Свете Православне Цркве. Нека Вас Бог просветли на том историјском путу, уз молитве Пресвете Богородице Студеничке, наше заштитнице, и Св. Саве, нашег великог путовође. Ваша Светости, сутрашњом Литургијом у овом дому Богородице Студеничке, мајком српских цркава, ако Бог да, практично почиње заседање Св. Арх. Сабора наше Цркве, и ово је други пут да Сабор почиње у кући Св. Симеона. Молимо се Богу да Бог благослови ово наше сабрање и свето дело, и да Вама и свима нама подари мудрости у Духу Светоме на добро делање Цркве наше и народа нашег.“

Извор: Инфо-служба СПЦ и Архимандрит Арсеније Главчић

полита загребачко-љубљанског; досадашњег епископа тимочког г. Јустина за епископа жичког; архимандрита Илариона (Голубовића), старешину манастира Букова, за епископа тимочког; архимандрита Арсенија (Главчића), сабрата манастира Студенице, за епископа топличког, викара Патријарха српског, и архимандрита Јерони-ма (Мочевића), сабрата манасти-

ра Ковиља, за епископа јегарског, викара Епископа бачког.

Чланови Светог Синода у новом сазиву јесу митрополит црногорско-приморски Амфилохије и епископи шабачки Лаврентије, зворничко-тузлански Хризостом и рашко-призренски Теодосије.

Доставља: Ђејиској бачки Иринеј, њоршйарол Српске Православне Цркве

Мај 2014. године : незапамћене поплаве у Србији, БиХ и Хрватској

Монаси из Ђурђевих Ступова у одбрани Шапца
(фото: <http://www.eparhija.me>)

О страдању и уздизању

Снежана Круйниковић

Ове катастрофалне поплаве донеле су бол, патњу, страдање. Али су такође подстакле хуманост, човечност и солидарност. „Мали“, анонимни људи су постали јаки, величанствени – хероји. Зато је ово прича о страдању, али и прича о уздизању.

Катастрофалне поплаве, које су средином маја 2014. године погодиле Србију, Босну и Херцеговину и Хрватску, однеле су људске животе, направиле незапамћен помор стоке, угрозиле градове, села, разнеле куће, домаћинства, путеве, оранице, шуме, отвориле клизишта и срушиле мостове, поплавиле фабрике и термоелектране у бројним епархијама Српске Православне Цркве: Ваљевској, Зворничко-тузланској, Шабачкој, Шумадијској, Жичкој, Браничевској, Сремској, Бањалучкој, Осјечко-пољској, Крушевачкој, Нишкој, Бихаћко-петровачкој, Архиепископији београдско-карловачкој, Митрополији дабробосанској...

О томе како је било у подручјама погођеним воденом стихијом разговарали смо са неколико свештенослужитеља Српске Православне Цркве.

Дан и ноћ уз народ

Протојереј–ставрофор Милан Пантелић, архијерејски намесник шабачки, у изјави за *Православље*

је рекао да су сви свештеници из шабачког намесништва, из целе Мачве учествовали заједно са грађанима у прикупљању помоћи и у пуњењу цакова песком на обалама Саве, дан и ноћ без престанка. „Народ је стално долазио по помоћ, по одговоре на питања“, каже он, „три дана за редом смо служили молебан за престанак кише... Било је панике што је нормално у оваквим ситуацијама, ми смо се сви поделили и са различитим задужењима били стално са народом, исељавали неколико села која су била у највећој опасности, већ него овде у Шапцу, узводно и низводно одавде...“ Свих петнаест свештеника овог намесништва без изузетка је радило, тешко је било које име издвојити, али ево, каже прота Милан, „на пример отац Јован се бринуо и брине о 60 људи који су исељени принудно из Орашца и Мишара, свештеници из Мајурске цркве где су подземне воде и затрпани канали направили ужас и где је потопљено преко 60 кућа свакодневно одлазе до својих угрожених парохијана и достављају им помоћ у храни, одећи, сред-

ствима за хигијену, то исто чине и свештеници из Касарских Ливада, ма читава Мачва је на ногама.“ Свештеници који нису били на барикадама и који нису пунили цакове, организовано су радили у Саборном храму и у Центру за прикупљање и координацију хуманитарне помоћи за територију Епархије шабачке где је већ стигла помоћ из Црне Горе, Швајцарске, Алексинца, Кладова, Немачке... „То је све помоћ коју је наша Црква организовала и прикупила, а коју ми у нашем прихватном центру сортирамо и даље носимо до пунктова Црвеног крста и кризних штабова које је организовала држава а преко којих се та помоћ дели и доставља и у најудаљеније куће и до оних који су остали опкољени и изоловани од нас. Али зовите, молим Вас, свештенике из Крупња, тамо је било страшно“, рекао нам је на крају прота Милан.

Беранци у одбрани Шапца

Група од око 50 мештана Бера-на и монаха манастира Ђурђеви

Последице поплаве у Доњој Трешњици
(фото: <http://www.eparhija-sabacka.com>)

Вероучитељи из Шапца са народом
у Крупњу (фото: <http://www.spc.rs>)

Ступови кренула је у петак 16. маја из престоног манастира Епархије будимљанско-никшићке да однесу помоћ и учествују у хуманитарној акцији на подручјима у којима водена стихија угрожава људске животе у Србији.

У Шапцу, као једном од најугроженијих градова у Србији, група Беранаца је учествовала у акцији одбране града од реке Саве, чији је водостај растао из часа у час. „Неопходно је прикупити и угроженом народу доставити пијаћу воду, храну која није кварљива, пелене и опрему за бебе, ћебад и топлу одјећу“, казао је јерођакон Агапит Драгојевић, сабрат манастира Ђурђеви Ступови, који је био међу добровољцима из Берана (извор: Епархија будимљанско-никшићка).

Непојмљива брзина разарања

Протојереј Миодраг Васиљевић, архијерејски намесник рађевски II, из Крупња, за *Православље* је рекао да је за пар сати у среду, 14. маја увече, када је био

Молествије у Саборној цркви

Свети Архијерејски Сабор СПЦ, разматрајући тешко стање у коме се наша земља и читав регион услед незапамћених атмосферских падавина, одлучио је да се у београдској Саборној цркви 15. маја 2014. служи чин Молествија за престанак кише. Патријарх српски Г. Иринеј, у присуству архијереја сабраних на заседању Светог Архијерејског Сабора, началствовао је чином Молествија, после вечерње службе.

Апел Патријарха српског Г. Иринеја

16. мај 2014.

Невоља која је задесила подручје Србије и земље у региону позива нас све на хришћанско милосрђе и братску несебичну помоћ. Позивамо стручне, способне и све људе који могу да помогну да се јаве штабовима и представницима државних и локалних власти у местима где живе и да се ставе на располагање у спасавању људских живота и заштити од поплава.

Позивамо свештенство, вернике и све људе добре воље у Београду да од сутра у раним јутарњим сатима код свих храмова почну са прикупљањем помоћи у храни, одећи, обући и постељини. Помоћ ће бити прикупљана све док за то буде било потребе.

Такође, молимо све људе добре воље у отаџбини и расејању да се организовано укључе и свако на свој начин помогне у невољи која нас је неочекивано задесила.

Патријарх српски Иринеј

највећи удар и четвртак, 15. маја ујутру, нестало преко двадесет кућа и комплетних домаћинстава, око 300 кућа је потпуно поплавлено, нестало је струје, воде, телефона, ни фиксни ни мобилни није радио, није било интернета... „Нико ништа са собом није понео ни од ствари, а камоли покућства, ни стоку нисмо могли спасити, сви смо само покушавали да спасемо живе главе“, каже прота Миодраг и додаје: „Наравно да смо сви помагали, у првом тренутку нас дванаест свештеника колико нас има у намесништву смо само могли физички да помогнемо, да спасавамо, свако је своје комшији прискакао у помоћ и то је у првом тренутку била најдрагоценија и најважнија, та физичка помоћ... Нисмо знали шта се дешава са људима ван центра Крупња, шта је са околним селима. Ни јавност није знала за страдање Крупња, нама је највећи проблем била комуникација. Нестали су путеви, мостови, бандере, није никоме

могло ништа да се јави, нити смо ми читава два дана знали шта се дешава са нашим свештеником из Мојковца, Завлаке. Тамо где је некада корито било 3 метра за два сата се раширило на 40 метара – тада се једино могло гледати како да се спасе људски живот. Ми смо овде пострадали од брзине воде, од удара! Покушали смо ми заједно са људима да бранимо Крупња, али није било никакве шансе за то – са брда су се сјуриле таквом разорном брзином и снагом речице Чађавица, Брштица, Кржава и река Ликодра, које лети могу у патикама да се прегазе“, прича прота Миодраг.

Али врло брзо је овде почела да пристиже помоћ. Спортиста Дејан Томашевић је стигао до Крупња и донео је оно што је заиста било најдрагоценије и најпотребније у том тренутку. Људи из Црквене општине Бања Ковиљача су направили подвиг и неким путевима у циповима стигли до Крупња, онда када још није било ни ➔

Куће у Крупњу после поплаве
(фото: <http://www.spc.rs>)

мостова и донели им прву помоћ, а одмах, чим је вода почела да се повлачи, и кад су екипе из Новог Сада у понедељак пробили пут до места, почела је да стиже помоћ „из црквених општина које нису биле угрожене, из Саборне цркве из Лесковца 10 тона, из Црквене општине Метковић, из Мачве, из Црквене општине Инсбрук... И данас пристиже још и сви смо организовани, сви свештеници, свако о својој парохији брине. Нас тројица, четворица смо овде са 4700 душа у самом Крупњу. Ми смо примили ту помоћ у нашем храму посвећеном Вазнесењу Господњем у Крупњу, али смо доста однели и у Црвени крст и делимо је и односимо. Али највише нас брине шта ће бити са овим људима којима је оно што су стварали читав живот вода све однела за тили час, шта ћемо са онима који не могу у ове поплаване куће да се врате? Неке смо сместили по брдима код рођака, али не могу они тамо за стално остати, а многи су у нужном смештају“, укратко је, прота Миодраг, сажео суштину проблема овог места која је готово идентична са толико других места широм Србије, БиХ и источне Хрватске.

Историја ово не памти

„Територије Епархије ваљевске најугроженије су у Србији и Свети Архијерејски Сабор саосећа са нама“, рекао је Епископ ваљевски Г. Милутин свештенству на састанку у парохијском дому Храма Св. Георгија, одржаном 17. маја. Владика је привремено на-

Патријарх у Крупњу

Његова Светост Патријарх српски Г. Иринеј посетио је 20. маја 2014. Крупњ, који је опустошен изливањем река Кржаве, Ликодре, Чађавице и Богоштице и активирањем великог броја клизишта. У пратњи Његове Светости били су Епископ шабачки Г. Лаврентије, протојереј-ставрофор Стојадин Павловић, директор Патријаршијске управне канцеларије, јереј Владимир Марковић, секретар Верског добротворног старатељства СПЦ, као и активисти организације „Срби за Србе“. Овом приликом испоручена је помоћ од четири тоне хране, хигијенских средстава, три стотине пари гумених чизама, кабаница и црева за испумпавање воде и друго.

Фото: <http://www.spc.rs>

Обреновац под водом
(фото: <http://www.eparhijavaljevska.rs>)

Поплављени тамнавски крај
(фото: <http://www.eparhijavaljevska.rs>)

пустио заседање Св. Арх. Сабора ради организовања хуманитарне акције. „Народу Обреновца, Ваљева, Уба, Осечине и других делова Ваљевске епархије неопходно је помоћи како би се последице незапамћених поплава у историји Србије што пре санирале“, додао је Владика Милутин. На састанку је договорено како ће тећи акција прикупљања хитне помоћи при свим храмовима у Ваљеву, и да ће трајати докле год буде потребно. Преосвећени Владика Милутин је успео да стигне до Обреновца и однесе помоћ, благослов и топлу реч. Тамо га је сачекао прота Дарко Павловић поред Храма Св. Тројице у којем је вода прелазила висину од два метра. Остао је све ове дане у овом месту туге, очаја и јада. УБ, Радјево, Лисо Поље, Совљак, Црвена Јабука... тамнавски крај, иста, страшна слика. И ту је помоћ допремљена. Тешко

пострадала места од до неслућених размера набујалих река Јабланице, Обнице, Граца, које су се слиле са планина и улиле у Колубару и однеле све пред собом, сада страдају и од клизишта. У једном трену уз језиву тутњаву читаво село Ребељ је нестало са падина Медведника. Мештани су се

Ребељ, село које је уништено клизиштима
(фото: <http://www.eparhijavaljevska.rs>)

на време склонили, али њихових домаћинстава више нема. Ни пута нема. Ипак је 20. маја Владика Милутин успео да дође до својих

У Обреновицу

Патријарх Српски посетио је 18. маја 2014. Обреновац, где се сусрео са члановима Кризног штаба за одбрану Обреновца. У пратњи Његове Светости били су Епископ рашко-призренски Г. Теодосије и јереј Владимир Марковић, координатор за прикупљање помоћи за унесрећене у поплавама.

Фото: www.spc.rs

Шидско намесништво

Епископ сремски Г. Василије је заједно са Епископом банатским Г. Никанором и Г. Митрофаном, Епископом источно-америчким, у пратњи арх. намесника шидског проте Радомира Мишића, проте Милорада Душанића, пароха моровићко-јаменског, јереја Ратка Нинковића, пароха вашичанског, и јереја Милана Пршића, пароха адашевачког, 20. маја обишао поплавлена подручја у архијерејском намесништву шидском и упознао се са стањем на угроженим парохијама. У разговору са свештенством Епископ сремски Г. Василије је напоменуо да се свештенство организује у сакупљању потребне помоћи онима којима је то најпотребније.

Фото: www.eparhija-sremska.rs

Јереј Милан Пршић

Свештеници уз народ

Један од асистената на Православном богословском факултету Универзитета у Београду, парох једне београдске цркве, чувши да је потопљеним Обреновчанима потребна помоћ, са групом пријатеља својим рибарским чамцем је отишао за Обреновац и прикључио се акцији спасавања. Ово није једини свештенослужитељ Српске Православне Цркве који је притекао у помоћ угроженима онда када је то било најпотребније: поред локалних свештеника, у помагању унесрећенима и поправљању и изградњи насипа за одбрану од поплава учествовали су и клирици СПЦ из епархија које нису биле угрожене поплавама, као и студенти теологије, вероучитељи, монаси, искушеници...

М. П.

завичајаца и да им уручи хуманитарну помоћ. У Епархију ваљевску су допремљене и стигле велике количине помоћи из Митрополије црногорско-приморске, Епархије бачке, Епархије нишке и др.

Звона за спас

Протојереј Саво Ракита, архијерејски намесник у Сремској Митровици, за *Православље* је рекао да је у петак, 16. и суботу, 17. маја извршено брзо и превентивно исељавање грађана из Босута, Сремске Раче и делова Сремске Митровице (Лаћарак), који су уз саму реку, а свих осам свештеника намесништва је узело лопате у руке и џакове са песком и распоредило се дуж обале на утврде да хитно брани град и приградска насеља уз Саву. Исте вечери, око 21 сат на свим храмовима су звонила звона без прекида десет

минута позивајући тако људе на обале и одбрану града. Храм Св. Кирила и Методија у Сремској Митровици је уступио граду 90 кубика песка који је био намењен за наставак градње ове богомоље, за хитно пуњење џакова дуж обале. Осим сталне физичке помоћи и заједничке борбе против поплава са народом, свештенство намесништва је заједно са Владиком сремским Г. Василијем служило молебан у Саборном храму Св. Димитрија за спасење града од водене стихије, а сам Преосвећени Владика је сваки дан и свако вече обилазио, од Хртковаца, Јарка, Сремске Митровице, целу линију одбране на Сави све до хрватске границе. „У два места, у Мартинцима и Манђелосу, где су смештени евакуисани суграђани, свештеници су испред црквене општине носили и носе неопходну помоћ у храни, одећи, обући,

средствима за хигијену“, рекао је за *Православље* прота Саво и додао да су „од среде, 21. маја, са благословом Владике Василија оформљени центри за прикупљање хуманитарне помоћи на нивоу свих намесништва у Епархији сремској, који ће објединити све прикупљено и дистрибуирати угроженим подручјима“.

Дрина, Босна, Сава... над Семберијом

„Слике су страшне, Семберија је под водом, житница је под водом, вода ће се повући, куће ће се осушити, али треба народ да презими и да се прехрани до пролећа“, прве су речи које је за *Православље* рекао протонамесник Васа Ј. Поповић, војни свештеник у Бијелини. У Бијелини су 20. маја боравили Преосвећена Господа епископи: канадски Георгије, ➔

новограчаничко-средњезападно-амерички Лонгин, бихаћко-петровачки Атанасије и рашко-призренски Теодосије, у пратњи Епископа зворничко-тузланског Хризостома и посетили сва пострадала места и села Епархије. Они су видели и најудаљеније крајеве овог огромног подручја и уверили се у све страхоте које су воде Дрине, Босне и Саве, као и бројне мале речице које се уливају у њих, а које су од среде подивљале, направиле. Доставили су хуманитарну помоћ у тешко пострадало село Балатун. Владика Хризостом је већ 17. маја покренуо питање помоћи пострадалима и доставио и свој лични прилог.

Потопљена Семберија
(фото: <http://eparhijazvornickotuzlanska.info>)

Епископи обилазе поплављено подручје
(фото: <http://eparhijazvornickotuzlanska.info>)

Највеће водене ударе су претрпели Братунац, Зворник, Бијељина, Брчко, Шамац и Добој. Има страдалих, огроман број људи је евакуисан, а много храмова и манастира је угрожено или поплављено, и „ништа није готово јер се подземне воде тек сада почињу активирати и нагризати темеље кућа, зграда, храмова, а читава брда се претварају у клизишта“, констатовао је прота Васо. У манастир Св. Петке који се налази на Пет језера је ушла вода, и парохијски дом и храм посвећен Св.

Поплаве у Епархији браничевској

Према речима о. Александра Михаиловића из Пожаревца, у Епархији пожаревачко-браничевској било је више поплављених градова (Свилајнац, Параћин, Петровац на Млави...) и села, и материјална штета је велика. Што се црквених објеката тиче, водом из набујале реке Ресаве била је поплављена свилајначка Црква Преноса моштију Светог Николе, саграђена 1827. године.

Бујица у Свилајнцу
(фото: <http://www.ssp.org.rs>)

У Горњачкој клисури вода из реке Млаве ушла је у стару трпезарију манастира Горњак, док манастирска црква није била поплављена. Река Витовница је преплавила и на крају срушила мост преко којег води пут за манастир Витовницу, и тако одсекла овај манастир. Сам манастир, међутим, није претрпео оштећења.

М. П.

У Рајевом Селу и Гуњи Сава прогутала све

Људи су у паници бежали и спасавали живот. Парохија Рајево Село и тамошња Црква Светог Прокопија с местима Гуња, Рачиновци, Сторшинци и Дреновци, која сачињавају ову парохију у подручју Вуковарско-сремске жупаније, потпуно су потопљени и сви мештани су морали напустити ова подручја. Животи људи су ипак спасени, али је ситуација катастрофална. У Гуњи нема куће која није потопљена; неким се не види ни кров. Све је уништено, људи су напуштали село босоноги. Тим поводом Епископ сремски Василије је био у сталном контакту с парохом рајевоселским и винковачким протојерејем-ставрофором Предрагом Азапом.

П. А.

апостолима Петру и Павлу у Бијељини је потопљен. У селу Амајлије не само да је пострадао парохијски дом него је отац Драган Илић са породицом једва спасен. „Прота Драган Пејчић је све време био уз свој народ у Јањи и први је доставио камионом помоћ у води, храни својим парохијанима, јереј Сретен Мићић из Патковаче је чамцем спасавао народ.“ „Ипак“, констатовао је прота Васо, „најтеже је што су сва ова места 2010. већ била плављена и што су то све куће људи који су избегли из последњег ратног вихора. Ово им је друга само још страшнија поплава, јер сада вода није 10 цм него метар, метар и по.“

У близини манастира Никоље Јасеница је ископала ново корито (фото: М. Петровић)

Клизиште над манастиром Никоље

Како је пренео ТАНЈУГ, клизиште је срушило део зида коначка манастира Никоље код Доње

Вода на улицама Санског Моста
(фото: <http://eparhijabihackopetrovacka.org>)

Храм Светог Димитрија у Шамцу
(фото: <http://eparhijazvornickotuzlanska.info>)

Шаторње у општини Топола. На срећу, монахиње су добро, изјавио је председник те општине Драган Јовановић.

Манастир Никоље подигнут је 1425. године на источним обронцима планине Рудник. Будући да конак више није безбедан за људски живот, неизвесно је да ли ће и како монахиње моћи да наставе борављење у овом манастиру.

Угрожен манастир Ловница

Игуманија манастира Ловница у Шековићима Јована рекла је 15. маја новинској агенцији СРНА да је манастирски комплекс озбиљно угрожен од бујице воде која се слива са околних брда преко потпорних зидова. „Потпуно смо одсјечени од свијета, бујица је прешла мостове на прилазној саобраћајници приближно у висини од пола метра“, навела је игуманија Јована.

Она је додала да монахиње које бораве у конаку манастира нису у непосредној опасности. „Проблем је што нам нико не може прићи“, рекла је игуманија Јована.

У Патријаршији српској

Патријарх српски Г. Иринеј примио је 21. маја 2014. у Патријаршији српској у Београду министра правде у Влади Србије г. Николу Селаковића и директора Канцеларије за сарадњу са Црквама и верским заједницама Владе Србије г. Милету Радојевића. Како преноси ТАНЈУГ, министар правде Никола Селаковић изјавио је да ће то министарство заједно са Српском Православном Црквом иницирати заједнички наступ у прикупљању и пружању помоћи са епархијама из дијаспоре, а размишља се, како је рекао, и о меморандуму којим би се озваничио заједнички наступ. Селаковић се захвалио СПЦ на ангажовању.

Патријарх Иринеј је рекао да је срећа у овој великој несрећи што број страдалих није толико велики, колики је могао да буде да држава није одмах реаговала. Сада је, каже он, најважније да се пружи прва помоћ угроженима у храни и води.

„Тек нам предстоји пружање помоћи када се људи врате у своје домове. То је посао и наше државе, и хвала Богу да ти људи нису сами у томе“, рекао је Патријарх Иринеј који је изразио задовољство што у прикупљању помоћи учествују и земље бивше Југославије.

Др Милета Радојевић се захвалио Цркви на донацији од 10 милиона динара, која је била први корак у низу корака на помагању у кризној ситуацији.

„СПЦ је до сада прикупила више од 320 тона робе за подручја угрожена поплавама“, изјавио је секретар Верског добротворног старатељства, о. Владимир Марковић. Он је рекао да је у последња четири дана дистрибуирано 120 тона хране и хемијских средстава које је Црква сакупила, додајући да се за сада не шаље гардероба, јер она сада није приоритет. „У овом тренутку гардероба није на првом месту, то ће требати касније“, рекао је Марковић испред Патријаршијског дома након посете Патријарха Иринеја и министра Николе Селаковића сабирном центру СПЦ за прикупљање хуманитарне помоћи.

Отац Владимир је истакао да је ВДС од почетка кризе, првог поплавног таласа, активно укључен у прикупљање помоћи по свим храмовима СПЦ, посебно у Београду где Црква има 70 храмова. *Извор: сити,срб*

Помоћ са свих страна

У готово свим епархијама СПЦ отворени су и организовани бројни центри за сакупљање и слање хуманитарне помоћи пострадалима у Србији и Републици Српској. Од Подгорице, Новог Сада, Загреба, Љубљане, Рибника, преко Милвокија, Далматинске

епархије, Крушевачке, Захумско-херцеговачке... Бројне фондације су се такође укључиле у акцију санирања последица од поплава: Фонд „Патријарх Павле“, Фондација Карађорђевић, Човекољубље... као и српска дијаспора, земље и градови у свету.

У просторијама Патријаршије српске налази се један од три сабирна и дистрибутивна центра Верског добротворног старатељства у Београду у којима се прикупља и разврстава помоћ угроженима у поплавама широм Србије, која се прослеђује угроженима на основу плана надлежних државних органа, а на чему је ангажовано око 200 волонтера ВДС-а. ■

Савремено мењање климе на глобалном плану

Климатске промене

Саша Велимир

Модерна цивилизација је одговорна за појачање ефекта стаклене баште пре свега коришћењем угља, гаса, бензина и сечењем шума.

У разорном облику поплаве, урагани, земљотреси, снежне олује, циклони, цунамији, али и суше, топлотни таласи и шумски пожари узимају све већи данак. Свет је суочен са изненадним променама климе и неуобичајено дугим климатским стањима у појединим деловима света. Број забележених природних катастрофа је у порасту, што указује на значајну природну дисхармонију.

Поводом истраживања климатских промена на глобалном нивоу неопходан је холистички приступ управо због сложености саме проблематике. Научници који се баве њиховим изучавањем су астрофизичари (које занима количина енергије коју нам шаље Сунце), океанографи (океани имају велику улогу у климатском систему), вулканолози, геофизичари (које занима начин покретања континента), хемичари, биолози, хидролози (који раде на токовима вода), глациолози (које занимају ледници и полови), као и многи други. Зарад сагледавања целине проблема створен је Међувладин

панел о климатским променама (IPPC, *Intergovernmental Panel on Climate Change*) и функција му је размењивање и спајање идеја, као и резимирање научних открића. А једно од најзначајнијих открића је то да је човек од 1850. године до данас додао атмосфери 30% угљен-диоксида, чиме је појачао ефекат стаклене баште.

Климу одређује просечна температура вредност у много ширем контексту (на нивоу континента, читаве планете) у распону који обухвата дужи временски период (векове, као и миленијуме). На основу те просечне температуре имамо представу о томе шта се заправо дешава. Мењање просечне вредности температуре, кише, ветра или снега у распону од неколико деценија, а понекад и већим временским периодима од 10.000 до 20.000 година је кључна. А алармантни закључак јесте да просечна температура планете све брже расте. Кључни фактор за раст температуре је људска врста која мења климу.

Клима се мења још од постанка земље, међутим неопходно је разумети велики утицај човека

у последња два века, као и њену даљу перспективу. За 10.000 година, 5 степени представља велику промену на нивоу планете. За толико се планета Земља загрејала од последњег леденог доба до данас. То је било довољно да ниво мора у океану порасте за 120 метара, као и да за више десетина процената порасте количина падавина у Европи и тиме измести шуме и животиње, а земљишта која су била обрадива нестану, и обрнуто.

Ефекат стаклене баште подразумева да је изнад нас гасовита смеша. Сунчеви зраци (светлост) продиру без потешкоћа кроз ваздух. Један део се рефлектује кроз све што је светло, док остатак упија тло и загрева се. Тло емитује зрачење да би се ослободило топлоте, то су инфрацрвени зраци. Атмосфера упија те зраке, и то атмосферско упијање зракова називамо ефектом стаклене баште. Задржава енергију, топлоту близу тла, а што је јачи ефекат стаклене баште, тло је у просеку топлије. Ефекат стаклене баште постоји на земљи већ 4 милијарде година, и он је нео-

Глобалне промене на локалном нивоу – фотографије:

1. Поплаве у Милићима, БиХ (фото: <http://namjesnistvosrebrenickopodrinjsko.org>)

2. Клизиште изазвано обилним падавинама прекинуло пут на Букуљи изнад Аранђеловца (фото: М. Петровић)

3. Изливање реке Сане по путевима у селу Ништакци (фото: <http://www.eparhijabihackopetrovacka.org>)

4. Поплављена Црква Св. мајке Ангелине у Купинову (фото: <http://www.eparhija-sremska.rs>)

5. Чишћење Цркве Рођења Пресвете Богородице у Добоју након поплаве (фото: <http://namjesnistvodobojsko.org>)

6. Поплављена Црква Светог Димитрија у Шамцу (фото: <http://eparhijazvornicko-tuzlanska.info>)

7. Еп. ваљевски Милутин у обреновачкој Цркви Свете Тројице након поплаве (фото: <http://www.eparhijavaljevska.rs>)

пходан за наш живот, међутим у протекла два века је додатно појачан, додавањем гасова у атмосферу. То су заправо мале количине гаса које су веома ефикасне, јер мењају укупну запремину атмосфере а снажно утичу на њену непрозирност. Суштина је у томе да када се појача ефекат стаклене баште земљина површина се загрева, а то ће изазвати превише последица.

Ствари функционишу узрочно-последично. Повећањем броја људи (7 милијарди), и њиховим коришћењем индустријских производа (њиховом производњом као и потребном енергијом за њихово функционисање), такође и великом употребом меса у исхрани добијамо повећање извора зрачења и огромну производњу количине гаса.

Модерна цивилизација је одговорна за појачање ефекта стаклене баште пре свега коришћењем угља, гаса, бензина и сечењем шума. Порастом броја људи у тропским земљама, да би се прехранило становништво потребно је више поља, због тога се секу шума зарад повећања пољопривред-

них површина, као и ради коришћења дрва за огрев. Овим делима и дериватима човек је повећао за 30% количину угљен-диоксида у атмосфери. Угљен-диоксид који производе људи се придружује оном који већ постоји у природи, један део користи биљкама и океанима, док се други нагомилава у ваздуху. Акценат би требао бити на спречавању толиког његовог присуства у ваздуху.

Поред пораста температуре, бројне су ствари које се надовезују. Нпр. пораст воде у океанима: по проценама, вода ће за неколико десетина центиметара расти на сваких сто година. Већ читав век се санте леда топе, великом брзином део Гренланда, као и парченце Антарктика, и читав процес се само додатно убрзава. Са сантама такође нестају и станишта многих животиња (поларних медведа, фока...). Приобални градови Брест, Хамбург, Хановер, Марсеј, Порто суочили би се са великим проблемима, луке би потонуле, зграде се обрушиле... Даље последице би биле уништење плодног земљишта, као и директне последице на кон-

струкцијама које се налазе поред мора у лукама, на путевима, електричним централама, грађевинама. Затим бројне сеобе народа. Пример је најезда варвара током средњег века, управо због недостатка плодног земљишта у скандинавским земљама. Због таквих промена о климатским променама се говори и у контексту ратова. Такође, као велики ризик постоји и суочавање са новим болестима. Нуспојаве климатских промена вероватно би биле глад, болести, немири, ратови...

Битно сазнање је то да земља реагује веома споро на додатак ефекта стаклене баште. Наиме, клима се мења са закашњењем од неколико деценија до неколико хиљада година, а када наступе промене више неће бити могућности да се климатски систем врати на старо. С обзиром на то да још нисмо значајно осетили никакве последице не значи да не треба да реагујемо, јер могуће последице потпуно би измениле наличје планете. Данашњи свет међусобно је повезан, стога би требало да имамо у виду како оно што чине једни има последице и на друге. ■■

Дан Светог Василија Острошког Чудотворца

Неугасли,
свети живот

Стојан (Јовановић) се родио у Хумској земљи (у Поповом Пољу, 1610), данашњој Херцеговини.

Стојан је примио монашки чин и име (Василије) у требињском манастиру Успења Пресвете Богородице, а како му је подвижнички живот био пун трпељивости, милосрђа, праштања, убрзо се прочуло за њега. Свој живот захумског и скендеријског епископа започео је у манастиру Тврдош, а када су га Турци разорили, преселио се у манастир Острог. Упокојио се мирно (1671), а реке поклоника, без обзира на вероисповест се и данас сливају на његов гроб, до његових нетрулежних моштију, тражећи исцељење и лек за најтеже болести и муке. Тако је било и ове године, када се у острошку светињу, на празник Светог Василија Острошког (12/29. мај) сабрао велики број верника који су пешице дошли из разних крајева – њих две хиљаде из Подгорице, Требиња, са Пала... Митрополит црногорско-приморски Г. Амфилохије служио је тога јутра Свету службу Божију на платоу испред Горњег манастира Острога. Владици је саслуживало многобројно свештенство, уз молитвено учешће хиљада верника из Црне Горе, Србије, Републике Српске, Русије и других крајева Европе и света. Затражио је, беседећи, од свих присутних да преиспитају своју веру у Христа Сина Божијег, јер „без те вјере у Христа Животодавца беспотребно је и што се рађамо и што газимо по овој земљи, беспотребно је и што се пењемо до ове светиње“, рекао је Митрополит Амфилохије.

У Никшићу

Свету Архијерејску Литургију служили су Архиепископ петергофски Г. Амвросије и Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије уз саслужење бројног свештенства, свештенмонаштва и ђаконства Епархије будимљанско-никшићке и гостујућих свештенослужитеља, чиме је свечано прослављена слава Саборног храма Св. Василија Острошког у Никшићу. Свето богослужење појањем су пратили чланови мушког хора Духовне академије Санкт Петербурга,

под руководством јеромонаха Матеја Шарова, који су са Владиком Амвросијем, ректором ове академије, били гости – учесници духовне манифестације „Свети Василије Острошки“.

Ова културно-духовна манифестација је, традиционално, и ове године обележила дане од празника Светог великомученика Георгија, 6/23. маја, (Св. Арх. Литургија у манастиру Ђурђеви Ступови), до 12/29. маја, када се и завршила торжественем прославом и свенародном литијом у Никшићу. „Данашњи спомен Светог Василија Острошког Чудотворца сабира сву православну васељену, све православне народе, у Христу Господу. Свети Василије Острошки је засијао својим светим животом у старој Херцеговини у манастиру Завали, у престолу манастиру Тврдошу, а нарочито овдје у никшићком граду, столујући пуних двадесет година и подвизавајући се у острошкој светињи. Он је засијао на овом нашем подручју, али се његова слава проширила на цио свијет, на цијелу васељену“, подсетио је у својој беседи Преосвећени Владика Јоаникије на световасилијевски дан.

Светлана Новичић

Епископ Максим у трећој канонској посети Мексику

У периоду од 8. до 12. маја ове 2014. године, Његово Преосвештенство Епископ западноамерички Г. Максим је био у својој трећој канонској посети православним верницима у престоници Мексика. У пратњи Владичиној налазио се протојереј Блашко Параклис, администратор тамошње српске мисије. У Мексико су допутовали у среду, 7. маја, како би се и ове године састали са својим православним сународницима. Одлуком Светог Архијерејског Сабора Српске Цркве, верници српскога рода у овој држави стављени су под пастирско старање и канонску јурисдикцију Епископа западноамеричког.

Током ове посете, дошло је до више сусрета са српским исељеницима, као и са амбасадором Србије у Мексику г. Гораном Мешићем, који је у Амбасади Републике Србије припремио и топао пријем за своје високе госте. Такође, Архиепископ мескички Алехо из Америчке Православне Цркве и његови свештеници посетили су госте из Лос Анђелеса у историјском центру Мексико Ситија.

У настојању да се дође до литургијског сабрања и сусрета са нашим православним сународницима у време овог пасхалног периода, помоћ је пружио Архимандрит Нектарије Хаци-Петропулос са братијом руског православног манастира Свете Тројице у Мексико Ситију.

Православни Срби који живе у Мексико Ситију и околним градовима били су благовремено обавештени да ће Света Архијерејска Литургија бити служена у руском православном манастиру Свете Тројице. Владика Максим је одслужио Литургију у недељу, 11. маја, уз саслужење Архимандрита Нектарија, проте Блашка и јеромонаха Хризостома и Арсенија (Мексиканца који говори српски), а у присуству знатног броја руских, српских, мексичких и других православних парохијана, као и манастирског братства и дипломатског кора Амбасаде Републике Србије на челу са амбасадором Гораном Мешићем.

После Литургије, братија манастира је приредила послужење за све учеснике евхаристијског славља. Том приликом су гости из Калифорније поклонили присутнима разне књиге из издања Севастијан преса. Током ове посете образован је и Одбор мисионарске парохије која ће носити име Светог Николаја Жичкога, у чији састав су ушли следећи чланови: Сања Савкић, Милена Марковић, Дејан Михаиловић Николајевић, Ђорђе Прокић и Вања Илић. Администратор ове парохије Светог Николаја, протојереј Блашко Параклис, планира нову посету српској православној мисији на јесен ове године.

Присуство Срба у Мексико Ситију, иако су малобројни, веома је уочљиво с обзиром на њихов допринос народу и држави у којој живе. Гостољубивост, традиционалност, живост, отвореност – особине су које, заједно са знаменитостима и биоразличитостима (богата флора и фауна), доприносе да Мексико буде једна од најпосећенијих земаља света. Икона Богородице од Гвадалупе (Nuestra Señora de Guadalupe) је једна од најпопуларнијих и најпосећенијих римокатоличких светиња.

Православни житељи Мексика имају благослове више епископа, од којих тројица живе на тој територији: васељенски Атинагора, антиохијски Антоније и Алехо из Православне Цркве у Америци, док Епископ Кирил (Руска Загранична Црква) и Епископ Максим долазе у годишње посете. Укупан број православних у овој вишемилонској земљи није сасвим познат, али се рачуна да их има до педесет хиљада. Православље би овде имало светлију будућност када би наступало с ону страну „јурисдикционих“ свеза и када би сви једним устима и једним срцем славили и певали Пречасно и Величанствено Име Свете Тројице, Вечног Сабора – Архетипа Саборности Цркве.

По речима Епископа Атанасија, „јединство Цркве, у благодатном јединству саслуживања и причешћа Божанске Евхаристије, и канонском јединству управљања, где ‘све бива по благоликом поретку’ (1 Кор. 14, 40), од Педесетнице до данас, и од Јерусалима до Америке, увек је било дар и догађај присуства и дејства Духа Светога – у Цркви Апостола и Отаца, Мученика и верних следбеника Јагњета Божијег, Којега је Црква Богочовечанско Тело, Заједница у Једном Духу, Дом Бога Живога, Стуб и Тврђава Истине, спасења, Васкрсења, Живота вечнога“ (Савремени еклисиолошки поглед на Дијаспору, Севастијан прес 2013, стр. 83).

Извор: *Serbica Americana*, <http://eserbia.org/>

– Теологија и наука у дијалогу (5) –

Свет неће престати да постоји

Прошореј Александар Михаиловић

– Од Великог праска до космичке Литургије –

Центар света, средишна тачка, кључ све творевине и њен разлог јесте Логос Божији – Христос, Оваплоћени и Васкрсли, Који у Себи садржи све векове и сва времена, уједињује све поделе и усредоточава сва растојања. На почетку и на крају стоји Личност, саборна и свеобухватна, сва космичка историја око Њега као центра креће се мирујући – зато Св. Максим каже да је то сједињење Бога и човека, престанак кретања, „вечно крећуће се стајање и стојеће кретање“, кретање које ће се зауставити у вечном спокоју Осмог дана, у „неизрецивом задовољству и радости обожених“ који „непрекидно уживају“ у остварењу своје исконске жеље, сједињени са жељеним Христом. О кретању Св. Максим каже:

„Само Богу припада савршенство и бестрашће и Он је циљ свега као пуноћа и непокретан и бестрасан. Онима који су, пак, створени потребно је ићи ка беспочетном циљу како би у овом и овим савршеним циљем престала њихова енергија кретања и њихова жудња, али не да би постала нешто друго по природи, јер ништа од онога што је постало и створено неће се изменити нити изгубити своју природу.“

Хармонија и космичка симфонија, савршенство и склад наступају тек по васкрсењу мртвих и Другом доласку Христовом. Но, човек и свет имају овде предокус те тајне у Литургији као икони будућег космичког догађаја. Космичка Литургија је прототип и узрок из које реалност, истину и само постојање црпе садашња Литургија, али не у смислу Платоновог односа слике и парадигме, већ у смислу светомак-

симовског односа иконе и истине. Космички рај или Царство Божије јесте најсигурнији опстанак творевине, али и осмишљење, оправдање и печат читавом току времена, историји и свим људским збивањима и стањима (изузев греха), јер је избављење од смрти, а самим тим, даривање нечега новог и непознатог.

Спасење и обожење одвијају се у простору слободе, најпре од стране Бога, а потом и човека. Човек, као посредник и једини слободан у природи, може да изрази вољу и жељу читаве творевине (а то је вапај за животом), те да се определи за остварење заједнице, динамичке и реалне са још реалнијим и динамичнијим Богом и да слободним окретањем према Богу испуни вољу Божију о самом себи и творевини. Слободним опредељењем човека за сједињење са Логосом Божијим поистовећују се воља Божија, логоси Божији, који су циљ и назначење човеково, са начином човековог постојања, а то је литургијски начин, што се потом пројектује и продужује кроз сву вечност. Бића су створена са жељом Божијом да се оствари свекосмичко сједињење са Христом у космичкој, вечној Литургији.

Свет је створен ради слободе и слободног начина постојања у заједници са Богом, од које му зависи живот. Свет (Земља, Сунчев систем и галаксије) неће престати да постоји, без обзира на сва логичка, опсервациона и експериментална тврђења о крају, ентропији, колапсу, топлотној смрти или великом сажимању, јер је Личност Божија, Бог као Личност, поставио Свога Сина у сами центар и Њиме све

држи у егзистенцији и животу, те неће оставити да се све распрсне, распадне и раскомада у бездану небића и ништавила. То су вера и поверење, који се косе са логиком и који су често предмет подсмеха „озбиљних“ научника, будући да делују неубедљиво, хипотетички и нелогично, супротно свим рационалним чињеницама о завршетку света и људског рода. Остаје поверење у оно што чини Логос Божији и што ће учинити и ослањање на љубав Божију – „скок“ у амбис постојања, на чијем дну није небиће, већ рука Божија. Ово се не може математички описати, експериментом доказати, јер је неопипљиво и неухватљиво, делује неутемељено и без извесности, можда митски, бајковито, контрадикторно... Но, реалност Васкрсења Христовог, Црква, Евхаристија и, коначно, есхатон као „омега“ уливају наду да је истина ипак на нашој страни, односно да смо ми на страни истине.

Христос све уједињује и обједињује, попут центра. Поделе и распарчаности, о којима је писао Св. Максим (нпр. пет подела на: нестворено и створено, умно и чулно, небо и земљу, рај и екумену, те мушко и женско), уједињују се, возглављују и превазилазе у Христу, новом Адаму и центру „космичке Цркве“ у „космичкој Литургији“. Свет је стога Црква, створен је да то постане, као јединство свих и свега са Богом Оцем у Христу, Духом Светим. Додајмо да ове речи нису идеолошке и добро научене фразе које се премештају из контекста у контекст у зависности од интелектуалне потребе или циља, већ тумачење истине о будућности човека и

творевине, сходно томе, никако не неко религиозно учење или посебна философска доктрина.

За Св. Максима посредник у космосу је човек, али човек сједињен у Христу са Богом Оцем. Он је микрокосмос, јер носи читав свет у малом, односно макрокосмос, и као такав он је — „икона Христова“. Сродан је са Црквом, те је Црква његово изображење и он њен изобразитељ који има службу свештеничку, посредничку и крајње одговорну за читаву твар. Човек (нови човек) као разлог стварања има функцију измирења подела и раздјељености, супротности. Стога, своју аутентичност и истинитост не може заснивати на „огољеном“ човештву, већ на оваплоћеном Богу Христу, који је „други и прави човек“, космички нови Адам.

Простор остварења Тајне Христове је читав свет, јер он сав треба да се улије у Христа, не губећи посебност. По речима Св. Максима, „Црква Божија је знак и слика целокупног света који се састоји из суштина видљивих и невидљивих, јер се у њој огледа и јединство и разлика, као и у њему.“ Циљ света је Црква, а Црква је саборни Христос, есхатолошки и овде присутни, конкретно, евхаристијски, али и будући — „космичко-литургијски“. Живот човеков је кретање ка савршенству, истини и циљу — Васкрсењу, те коначној свеукупној заједници са Христом. Кретање има свој смисао и може се слободним покретом воље усмерити ка обожењу као учествовању у животу Божијем, „крају и испуњењу свих жеља“. Кретање самог космоса од Великог праска, ширењем и динамичним развојем, треба да се улије у „вечнопокретно стајање“, космичку игру око оваплоћеног Логоса, у Којем су сједињени сви логоси као жеље Бога Оца о бићима и у холистичку слику са центром у Христу, што је све задато и још неиспуњено. Свет је искупљен, али још не и преображен. Зато тежи свом коначном исходу, новом, искупљеном, уједињеном простору и новом нефрагментарном времену, „вечном сада“, као „увек

Део подног мозаика, базилика у Емаусу (фото: wikimedia.org)

новом почетку“. У садашњем стању он је нужан, детерминисан, неслободан и „везан“ физичким законима, те његово ослобођење долази Васкрсењем као темељном тачком онтологије света, након чега следе мир, склад и вечна хармонија.

Са свитањем последњег дана и Васкрсењем мртвих, долази Божије присуство као остварење живота, бескрајна радост, истина бића и постојања, излечење и искупљење читавог космоса. Битно је и треба рећи да између садашњег стања — смртног, пропадљивог, трошног — и оног будућег — истинитог и вечног — не постоји зјапећа празнина. Човеку је дата могућност да се „ухвати“ сасвим реално и живо за васкрслог Христа, Који постоји као Црква, овде и сада.

Стога Црква коначни разлог стварања поистовећује са Христом Богочовеком, корпоративном Личношћу Која Собом обухвата све створено. Црква је космичка реалност и нови поредак твари, сједињење нествореног и створеног у Христовој Личности, вечно литургијско благодарење и простор новог учествовања бића у пуноћи живота, коју даје Бог Отац Духом Светим. Перспектива света је живот, трајање и вечно биће, који се задобијају уче-

ствовањем у животу Божијем као извору, што је, заправо, ново постојање без прекида и лична, слободна бесконачност.

Разлози стварања света нису, дакле, безлични принципи, нити је крај света у топлотној смрти, сажимању или колапсу, како уче неке научне космологије — мада све то, чудесно и необјашњиво, даје повода таквом тумачењу — већ је „крај“ у бескрају, пошто свет нема завршну тачку. Живот човека и твари, бесконачни, нови, у заједници и сједињењу са Христом, јесте алтернатива сваком космолошком нихилизму и голом антропоцентризму. Човек треба да постане бог по благодати, син Очево, бескрајан и незастарив, незавршив, вечан, обожен, бесмртан (са њим и космос), а не да ишчезне у сажимању црне рупе и амбису међугалактичких мегапростора. То је перспектива Св. Максима, за којег је почетак, средина и крај — Христос: „све у свему, Христос“, Онај Који „покрива“ време и простор од праска до бескраја и пре Којег нити је било „неког“ нити „нечег“, јер управо Он „све ново твори“ (Отк. 21, 5).

— *наставиће се* —

1150 година од служења прве Литургије
на старословенском језику

Српско богослужење: традиција и савременост (1. део)

др Ксенија Кончаревић

Служење Литургије на старословенском језику, које је највероватније први пут практиковано на васкршњој Литургији 864. године у стоном граду Велике Моравске (2. априла по јулијанском календару), представљало је круну мисије Свете браће

Година која је за нама протекла је у знаку обележавања 1150 година од отпочињања мисије Светих Кирила и Методија међу Словенима, која је омогућила масовну евангелизацију словенског живља и његово уцрквљење, као и укључивање у актуелни социокултурни контекст Европе. Служење Литургије на старословенском језику, које је највероватније први пут практиковано на васкршњој Литургији 864. године у стоном граду Велике Моравске (2. априла по јулијанском календару), представљало је круну мисије Свете браће и уједно победу својеврсне литургијске ренесансе у животу хришћанске Цркве, која је у то доба била суочена са нескладом између потребе за свесним учествовањем верника разних националности у њеним свештенорадњама и окошталошћу богослужбеног израза узрокованог признавањем искључиво јеврејског, грчког и латинског као сакралних језика.

Православна Црква и данас је суочена са озбиљним изазовом литургијске обнове, мотивисане потребом општег препорода црквеног живота у условима растуће секуларизације, с једне стране, и неопходношћу активнијег и сврсисходнијег присуства Цркве у друштву, с друге. На овај изазов она треба да одговори на себи својствен начин – чувајући свој идентитет и истовремено саображавајући богослужбени живот потребама епохе у којој живимо.

У чему би се састојала литургијска обнова данас? Основни одговор савремених православних теолога идентичан је ономе који су својевремено дали словенски просветитељи: у већем учешћу народа Божијег у свим аспектима и формама богослужења, а то се постиже, између осталог, употребом савремених стандардних језика у својству богослужбених.

Питање богослужбених језика неопходно је посматрати у контексту непрекинутог процеса

инкултурације Цркве у разним срединама и епохама. Порука Цркве Христове у њеном двехиљадугодишњем деловању у историји увек је била иста, али су јој за њено изражавање неминовно били потребни различити језици. Потенцијално, ова се порука да материјализовати у сваком језику: сваки језик је добродошао да постане „тело“ те поруке, како би она била разумљива свакоме друштву, свакој нацији и свакој епохи. У контексту православне пневматолошко-христолошке еклисиологије колективног тела Христовог, као и библијско-предањског учења о општој свештеничкој харизми свих крштених, једна од основних премиса јесте да у свакој еписи и свакој среди ни богослужење ваља обављати на језику блиском и разумљивом сваком вернику који учествује у литургијском животу, јер је то неопходан предуслов активног и свесног укључивања лаика у богослужење, њиховог превазила-

жења улоге пасивних посматрача и задобијања улоге сарадника у Литургији – наравно, на начин који је одредила Црква у складу са својим устројством, што, са своје стране, води реафирмацији централне еклисиолошке категорије – заједнице. Искуство ране Цркве, као и вишевековна православна традиција, која свој најпотпунији израз види у кирилометодијевској идеологији, недвосмислено иду у прилог ставу о неодрживости постојања језичке баријере између црквене поуке и учесника литургијског сабрања. Тај став експлициран је и темељно образложен у радовима поборника „покрета за литургијску обнову“, пониклог у окриљу Римокатоличке цркве 30-их година XIX века, а у православној свету присутног још од XVIII века наовамо (светогорски покрет „кољивара“, делатност Св. Нектарија Егинског и грчких црквених братстава, активности на припремама и у самом спровођењу Помесног сабора Руске Православне Цркве 1917–18. године, идеје руских емигрантских теолога прот. С. Булгакова, Н. Афанасјева, А. Шмемана, Б. Совеа, код Срба – делатност Владике Николаја Велимировића и богомољачког покрета између два светска рата). Присуство архаичних језика у богослужењу Цркве, до кога је и на Западу и на Истоку дошло услед њиховог институционалног конзервирања, неминовно је у свакој конкретној средини доводило до пасивизације улоге лаика и даље, до пренаглашавања дихотомије између црквеног (духовног) и свакодневног (световног) живота, а у култури до продубљавања јаза између сакралног и профаног. Ова констатација у великој се мери односи и на традицију и савременост православних Словена: књижевни и сакрални језик конструисан у IX веку на темељу јужномакедонских дијалеката (староцрквенословенски) временом је, и поред пе-

Фото: eparhija-zahumskohercegovacka.com

Присуство архаичних језика у богослужењу Цркве, до кога је и на Западу и на Истоку дошло услед њиховог институционалног конзервирања, неминовно је у свакој конкретној средини доводило до пасивизације улоге лаика и даље, до пренаглашавања дихотомије између црквеног (духовног) и свакодневног (световног) живота, а у култури до продубљавања јаза између сакралног и профаног.

риодичних редакторских захвата, постао баријера, посебно за вернике у срединама у којима се изградња националних стандардних језика није темељила на црквенословенској основи (попут српске). Временом, дакле, црквенословенски језик постаје конзервиран и у великој мери одвојен од свих оних хришћана који нису имали врхунско образовање свога доба, тачније, који нису били посебно богословски образовани и довољно упућени у употребу традиционалног богослужбеног израза (дакле, од преовлађујућег мноштва лаика). Међутим, објективан проблем сужавања комуникативне функције црквенословенског језика код већинског дела верника потискиван је у други план тиме што се у колективној свести потенцијала његова симболичка функција, односно везаност за очување традиције, националног и верског идентитета, па и за учвршћивање конфесионалних

веза, развијање међусловенске солидарности (посебно у оквиру *Pax Slavia Orthodoxa*) и диференцирање у односу на несловенске (и неправославне) народе и њихове културе. Ова појава, свакако, има своју реалну основу у функционисању црквенословенског језика у средњем веку, када је он обезбеђивао културно заједништво у словенском православном ареалу и његово диференцирање у односу на јединство латинског језика римокатоличког Словенства, али уз једну нужну опаску: да у овом раздобљу нису постојале крупније баријере у рецепцији тога језика у разним деловима словенског ареала – оне баријере до којих ће временом неминовно доћи с обзиром на потоњи дивергентан развој словенских језика и њихово конституисање на различитим основама.

— наставиће се —

Положај детета у Цркви (13)

Љубав у Христу и васпитање

Ивица Живковић

Благодатни односи љубави у Христу захтевају есхатолошко вредновање и прихватање детета у положају равноправног ближњег, како у службама Цркве тако и у свакодневном животу верних.

Средином XX века дошло је до великих промена у ставовима према личности детета и човека у западној цивилизацији. За разлику од научних и философских концепција које су доминирале у претходном периоду, ново виђење личности одликовало се базично позитивном перспективом и усмерењем. Утврђено је да се раст и развој људских бића мотивишу позитивним силама природе. Свако људско биће је личност у развоју и свако има потребу за одобравањем од стране других. На основу тог одобравања човек изводи одређену слику о себи, која је значајна за његово понашање.

Зато се у васпитању новијих времена истиче важност разликовања између условљеног и безусловног одобравања. Готово читав систем традиционалне хуманистичке педагогије био је заснован на принципу условљавања. То је од педагошке комуникације створило сплет ауторитарних односа, у оквиру којих су се налагали различити нивои поретка. Одговор на те притиске огледао се у стратегијама избегавања и отпора, које су чиниле саставни део, а понегде и окосницу развоја детета и човека.

Питање способности

Кључни преокрет у савременом виђењу личности човека и детета тиче се пребацивања локуса суђења и одговорности са других на себе. У новијим философијама образовања људи западног света одустају од наметања моћи и окрећу се ка стварању климе погодне да индивидуалност другог дође до изражаја. Одређени симптоми код деце и одраслих указују на значајну улогу личних односа како у изазивању тако и у спречавању појаве душевних поремећаја. Откривена је и једна врста метапатологије карактеристичне за друштва западног света, која се читава у отуђености појединца у окружењу оријентисаном ка материјалним вредностима. У таквим условима љубав према другом није само питање људских намера, већ пре свега способности, слободе (суверености) и интегритета човекове личности.

Слика Божје љубави

Идентитет хришћанских односа са децом темељи се у Христовој љубави, којом се догађа

пројава односа Будућег века. Љубав хришћана према деци треба да буде откровење и слика Божје љубави према човеку. Оци златног периода светоотачке мисли истицали су самога Христа као узор васпитне делатности, а у ускраћивању љубави видели су грех небриге одраслих према деци. Хришћанска проповед превасходно указује на тежину држања заповести љубави с обзиром на чињеницу греха. Ради се о проблему осујећених способности људске природе, што је једна од првих тема православне педагогије.

У хришћанској етици подвучена је разлика између духовне и душевне љубави. Када је реч о душевним наклоностима, Јеванђеље чак позива на „мржњу“ према ближњима – како би човек постигао слободу од унутрашњих везаности и оспособио се за аутентичан духовни однос. Са друге стране, духовна љубав је безусловна и она се тиче есхатолошке афирмације личности ближњег.

Прихватити дете

Православно васпитање деце могуће је једино у садејству одраслих верних са Богом, са

Божјом благодаћу, у пројави Божје благодати кроз постојеће односе са децом. Дете треба да буде прихваћено онакво какво јесте: искрено колико јесте, послушно колико јесте, добро, онако како јесте. Родитељи дају благослов детету, што није примена никаквих педагошких принципа већ зрели плод вере одраслих особа. Ради благослова који се даје деци неопходно је озбиљно се поставити према чињеници греха, борити се са собом, не оправдавати своје слабости, не чинити од њих табу теме пред собом и пред децом. У томе се састоји целовитост духовног присуства и ауторитета одраслих ближњих.

Основне категорије православне духовности: смирење, страх Божји, благодарност и молитва морају задобити првенство у односу на педагошке намере и замисли одраслих. Важна одговорност савремених људи тиче се ослобађања од императива педагошког утицаја као робовања нормама технолошке рационалности. Уместо загрижености за изградњу идеалног поретка односа и улога, одрасли верни треба да се лате труда на превазилажењу сопствених страсти ради отварања ка дару божанске љубави. Благодарни односи љубави у Христу захтевају есхатолошко вредновање и прихватање детета у положају равноправног ближњег, како у службама Цркве тако и у свакодневном животу верних.

Предуслов љубави

Љубав као прихватање другог не заснива се само на уважавању разлика и особености друге личности, већ и у спремности човека да се успротиви свом егу и да напусти позиције сигурности, познатог и предвидљивог.

Због тога је процес преиспитивања помисли важан део човековог оспособљавања за љубав према деци. Постоје специфичне помисли настале на основу педагошког менталитета, које наводе на неприхватање личности детета онаквог какво јесте и на условљавање љубави према њему. Проблем се не састоји у постојању самих тих мисли, већ у одређеном начину на који се одрасли везују за њих. Покушаји контролисања мисли и мисаоних конструкција такође су један облик везивања, који наводи човека на непрестано низање и смену идеја. За разлику од тога, духовна пажња подразумева суптилније умно делање у молитвеној отворености, где човек разматра своје ставове са одређеном врстом разумевања које успоставља дистанцу.

Немогуће је избећи доношење суда о деци, бригу и неизвесност у погледу будућности која им предстоји. Одрасли се са

својим искушењима морају сукобити на темељнији начин: доношењем и реалним сагледавањем свог суда, а потом његовим преиспитивањем и евентуалном изменом. Сваки суд који људско биће доноси јесте нека врста пројекције његових убеђења, веровања, погледа на свет. Свет који окружује човека – укључујући и друге особе, па и децу – увек је одраз његових размишљања, очекивања и тумачења. Важан предуслов љубави према детету је отворено преиспитивање мисли о њему: јесу ли те мисли заиста тачне, до каквих акција оне доводе и на који начин условљавају човеково опхођење према детету. Није могуће неговати односе љубави уколико човек није спреман на строгу проверу себе, самоосуду и покајање, на негацију и одрицање од појединих својих мисли, од којих су неке израсле у чврста и тешко променљива упоришта човекових ставова. ■■

Православна педагогија истине

(први део)

Иџуман Георџије Шесџун

(са руској ђрвела гр Ксенија Кончаревић)

Православна педагогија је уцрквљена педагогија и педагогија уцрквљења. Уцрквити педагогију значи испунити православним смислом већ постојећи категоријални систем педагогије као теорије, као науке. Педагогија уцрквљења је педагогија преображења, чији је циљ васпостављање иконе Божије у човеку, показивање Бога свету посредством човековог духовно-моралног усавршавања у врлини, светости и стицању дарова Светога Духа.

Придавање хришћанског смисла педагогији, освећење педагошке мисли и праксе Христовом светлошћу, везује се за схватање да хришћанство није само спасење човечанства, него и откривење о човеку, о Цркви која је Тело Христово, али у исто време Богочовечански организам, тј. несливен и нераздељив спој божанског и људског принципа. По речима В. В. Зењковског, хришћанство више зна о човеку, више верује у њега и дубље га разуме него философија просветитељства.

Мора се признати да се поде-ла која је поцепала хришћански свет дубоко читовала у различитом схватању односа Христове Цркве према свету и човеку. У различитим хришћанским вероисповестима педагошки проблеми се решавају на различите начине. Православна педагогија је пре свега онтолошка.

Циљ живота православног човека је духовно сједињење са Богом кроз уцрквљење свог живота. Уцрквљење је одухотворење живота, преображење живота силом

Светога Духа. „Печат Духа Светога“, пише протојереј Г. Флоровски, „човеку се не даје према његовој одлуци, он се уопште не даје човеку који остаје у својој усамљеној субјективности. Он је дат једном заувек апостолској Цркви сабраној у светој заједници љубави и молитве, на велики дан Педесетнице“.

У основи православне педагогије лежи схватање да ван Цркве, ван црквеног живота није могуће достићи основни циљ васпитања и живота. Основни циљ васпитања и образовања не достиже се влашћу Цркве над човеком, већ начином живота прожетим духом Цркве, духом православља. Црквени аспект живота је средство стицања Духа Светога, метод познања божанске Истине - једини проверени, аутентични и, што је најважније, за човека безбедан метод.

Уцрквљени живот човека не укида нити може заменити бригу о подршци и развоју дететових потенцијала. Природан развој детета обухвата све аспекте људског бића: тело, ум, осећања, вољу и дух. У складу са тиме, и васпитање мора да се усмерава у неколико праваца: физичком, интелектуалном, естетском, духовно-моралном и религијском.

Православна педагогија је уцрквљена педагогија и педагогија уцрквљења. Уцрквити педагогију значи испунити православним смислом већ постојећи категоријални систем педагогије као теорије, као науке. Педагогија уцрквљења је педагогија преображења, чији је циљ васпостављање иконе Божије у човеку, показива-

ње Бога свету посредством човековог духовно-моралног усавршавања у врлини, светости и стицању дарова Светога Духа.

Православна педагогија као део хришћанског богословља

Излажући основне појмове педагогије у контексту хришћанских догмата, светоотачког искуства и православног погледа на свет, преузимамо на себе ризик да не будемо разумљиви свима, стога што су речи које изражавају божански свет разумљиве само ономе чији је сопствени живот усклађен са реалношћу тога света.

Православна педагогија као део хришћанског богословља је само средство, односно једна свеукупност знања која, по мишљењу В. Н. Лоског, треба да служи циљу који превазилази свако знање. Тај коначни циљ је сједињење са Богом или обожење. Пут православне педагогије је пут од мишљења ка сагледавању (созерцању), од познања ка искуству.

Секуларизована педагогија живот човека схвата као временски период ограничен оквирима земаљског живота, завршен и вредан сам по себи. Православна педагогија посматра биће човека у категоријама вечности и бесмртности и усмерава васпитање ка конкретној личности. Као део народа, личност је пред Богом везана одговорношћу не само за свој живот, него и за очување и развијање историјских и културних традиција свога народа. Његова судбина улази у есхатолошку

перспективу, којој се сви присаједињујемо кроз смрт. „Не може се живети као да нема смрти, али се не може ни васпитавати као да нема смрти“.

Православна педагогија признаје постојање духовне основе човека и духовног света уопште као света духова, између осталог и демонских духова. Искуство православног васпитања показује да се духовни живот човека не може „организовати“ кроз развијање његових психофизичких функција. Духовно узрастање се не може постићи кроз развој интелекта, воље или осећања, иако духовни живот бива опосредован развојем душевне периферије.

Појмови добра и зла у секуларној педагогији имају релативан карактер. У православној педагогији они су апсолутни: зло се не може оправдати нити естетизовати.

Васпитање као спасење

Још у 19. веку Свети Теофан Вишенски пише: „Због чега се не придржавамо сврсисходног поретка васпитања? Узрок тога је или непознавање тог поретка или небрига о њему. Васпитање остављено без пажљивог посматрања самога себе нужно се креће у превратним, лажним и штетним правцима, најпре у кућном окружењу, а затим за време школовања. Али и онда када се васпитање не врши без пажње, будући потчињено извесним правилима, оно се неретко показује као бесплодно и удаљено од циља, услед лажних идеала и начела на којима се гради његов поредак. Нема се у виду, не истиче се као главно оно што би требало; не богоугађање, не спасење душе, него нешто сасвим друго – или пуко усавршавање природних способности, или оспособљавање за будућу дужност, или припрема за живот у свету итд. Али када принцип није чист него лажан, оно што се на њему темељи никако не може водити добру“.

Васпитање може бити постављено исправно онда када се разумева

фотографија: Светосавско звонце

као спасење. Само у таквој поставци васпитање проналази смисао као већ сада, на земљи припрема за вечни живот. У основи православног погледа на свет налази се мисао о немогућности спасења ван Цркве. Уцрквљење личности води ка њеном спасењу, што и је сте основни педагошки проблем.

Васпитање се одређује као процес уцрквљења личности. Одмах ћемо се оградити да уцрквљење разумевамо у оквирима ширим од религијског васпитања. Уцрквити значи осветити светлошћу вере читав круг човекових схватања и практичног живота, поставити као основу и циљ живота не развој личности, већ спасење човекове душе. Спасење не пориче развој, али га лишава стихијске вредности по себи. Ван спасења развој се схвата као самореализација, која по правилу распаљује страсти и храни људску гордост. У оквирима спасења развој се остварује у формама служења и пожртвованости.

Уцрквити значи не само научити човека да живи хришћанским начином живота, него и да мисли на хришћански начин, тј. да тражи помоћ пре свега у учењу Цркве, а не само у науци. Уцрквити значи превазићи расцеп између мисли и осећања, тела и духа, знања и вере; стећи пуноћу бића

у материјалном и духовном свету; не исправљати и формирати, већ освећивати и преображавати личност у Духу Истине и Љубави.

Образовање као обнављање лика Божијег у човеку

У корену појма „образовање“ налази се реч „образ“ (старословенска реч за „лик“ – *имр. ѿрв.*). Свето Писмо сведочи о Божијем стварању човека по своме лику и подобију (Пост. 1, 26–27; 5, 1–2). У Библији се не прецизира у чему се тачно састоје Божија слика и прилика у човеку. Лик Божији Свети Оци су видели првенствено у духовној природи човека, у могућности да се одупре својој чулној природи, да се издигне изнад закона материјалног света, у човековој власти над природом, у могућности достизања бесмртности, у човековој разумности, слободи, савести, стваралачким способностима, у човековој способности да на љубав Божију одговори својом љубављу према њему и његовој творевини, у човековом осећају одговорности за сва створења. Лик Божији у људима, премда затамњен грехопадом, ипак је сачуван, чинећи и даље могућим наше спасење.

– наставиће се –

Фестивал спорта

Дан за памћење – посв

А да Циганлија је у предвечерје празновања великог светитеља и чудотворца, Светог Василија Острошког, била сведок несвакидашњег окупљања. Православном спортском друштву „Света Србија“ у госте је дошло преко 20.000 гостију. Око славског колача, жита и жртве паљенице – воштанице, а поводом крсног имена овог удружења, Светог Василија Острошког, сабрани у молитви, игри и спорту на једном месту нашли су се мали и велики, родитељи и деца, стари и млади. Свечаност је почела Литургијом коју је служио Његова Светост Патријарх Иринеј са дванаест свештеника и шест ђакона, на отвореном, на фудбалском игралишту. Кум славе био је прослављени кошаркаш Дејан Томашевић, председник ПСД „Света Србија“. Патријарх Иринеј је пререзао славски колач, а овом светом чину присуствовали су и почасни председник ПСД „Света Србија“ викарни Епископ јегарски Порфирије, министар омладине и спорта Вања Удовичић, прослављени кошаркаш Дејан Бодирога, директор Управе за сарадњу са Црквама и верским за-

једницама др Милета Радојевић, управник Аде Циганлије Жарко Шормаз и чланови Организационог одбора ове манифестације: секретар ПСД „Света Србија“ Владимир Радовић, Предраг Ћеранић и Димитрије Стикић, члан редакције *Светосавској звонци*.

После Свете Литургије изведен је богат културно-уметнички програм, који је преносио РТС, а у којем су учествовале бројне познате личности, међу којима су били Ивана Јордан, Жељко Васић, Неверне бебе, Биља Крстић и Бистрик, музички састав Ђурђеви Ступови, Љубивоје Ршумовић, Љуба Манасијевић, АКУД „Лола“, дечији састав Првог београдског певачког друштва и многи други. Програм који је режирао редитељ Народног позоришта из Београда, Божидар Ђуровић, водили су глумци: Хаци Ненад Маричић и Биљана Ђуровић.

Паралелно са културно-уметничким програмом на целом простору око великог фудбалског терена (и на њему) више од 10.000 деце учествовало је у турнирима у фудбалу, кошарци и одбојци и обилазило Фестивал спорта. Фестивал/Сајам спорта

на Ади Циганлији

већен породици и деци

имао је око 20 станица („штан-дова“) разних спортских вештина на коме су деца бесплатно могла да уживају у промоцији разних спортова које су и сами могли бесплатно да пробају. Од старих и древних српских спортова које су промовисали СВИБОР и КУД „Штаваљ“ из Сјенице, деца су се пењала уз велику стену и пробала стрељаштво за шта су били одговорни припадници полицијске јединице САЈ. Малишани су имали изузетну прилику да се окушају као јахачи, а могли су да играју занимљиву кошарку са 3 обруча, фудбал, одбојку, рукомет, шах, вежбају гимнастику, наше коло али и женски рагби. Такође су, уз подршку студената и професора Академије за уметности и конзервацију СПЦ, могли да уче основе сликања, калиграфије, мозаика, дубореза и иконописа.

Сви посетиоци су имали одличан (и бесплатан) ручак, на јеловнику је био чувени војнички пасуљ.

Светосавско звонце, које је учествовало и помагало у припреми и реализацији овог догађаја, даровало је преко 5.000 малишана својим часописима, а поред тога,

деца су на поклон добила мајице „Свете Србије“ и слаткише, као и лепу брошуру са иконом Светог Василија Острошког.

Крај манифестације је био заиста живописан. Фудбалска утакмица између екипе филма „Монтевидео“ (појачани фудбалерима Батом Мирковићем и Дејаном Илићем) и чланова ПДС „Света Србија“ (чији су чланови наши најпознатији спортисти у чијим су редовима, поред тренера и оснивача „Свете Србије“, Салета Станојевића и Горана Стевановића, играли Ивица Илијев, Жељко Васић, бивши ватерполо репрезентативац и градски секретар за спорт Славко Гак и други. Судија је био председник ПДС „Света Србија“ Дејан Томашевић. Ову утакмицу је пратило преко десет хиљада гледалаца.

Иако ревијалног карактера, утакмица је приказала одличан фудбал и борбеност као на правим фудбалским дербијима. Постигнуто је 10 сјајних голова, отприлике подједнако на обе стране. Све је личило на праву утакмицу, иако овде није био важан резултат јер су тог дана сви победили!

Светосавско звонце

Мајске непогоде су у људима покренуле доброту

Хуманост на делу (фото: Црвени крст – <http://www.redcross.org.rs>)

Поплаве и солидарност

У време великих временских непогода које су погодиле нашу земљу, народ се ујединио и показао велико човекољубље.

У моменту када настаје овај текст прошло је неколико дана од онога што нас је задесило, а то су незапамћене временске непогоде и поплаве у Србији. Нећемо се бавити питањем зашто нас је ово задесило, нити одговорношћу оних због којих су последице ове катастрофе можда могле бити далеко мање.

Желим да поменем оно што одавно у својим молитвама прижељкујемо и ишчекујемо за све нас – „Дај Боже да се Срби сложе“! (мада можда из неког другог разлога...). Оно што је мени упало у очи, а вероватно и другима, је сте пожртвованост да се помогне људима које је задесила ова временска непогода, која је у потпуности избрисала све оно што нас у свакодневним животним проблемима дели и разликује. Овим текстом желим најпре да изразим захвалност свима онима који су учествовали и учествују у пружању помоћи на разновразне начине.

Међу многобројним светлим примерима, људска солидарност пројавила се и на београдском Сајму, где је у петак 16. маја стигла прва група људи са поплавленог подручја. Истовремено

је заказано окупљање волонтера у Црвеном крсту општине Савски венац, где сам се тога дана нашао и ја и то сасвим случајно. На питање пријатеља да ли могу да идем са њим, одговорио сам да хоћу, али да могу бити свега неколико сати... (Међутим остао сам. И бићу ту док се све не заврши тј. док се и последњи корисник не врати на своје огњиште.)

Управа Сајма је сачекала челнике Црвеног крста и све је за кратко време почело да функционише без застоја. Обезбеђено је све оно што је потребно за збрињавање људи, стигли су душеци за спавање, столови, столице, храна, одећа... Једна је ствар гледати и слушати путем телевизије, а сасвим друга бити на лицу места и у контакту са тим нападеним људима, који су тешком муком спасили своје животе, а многи у делићу секунде изгубили све оно што су годинама свога живота стварали, градили, напорно кућили.

Долазили су мокри, уплашени, у шоку. Осећала се тежина онога што се дешавало. Једни за другима пристизали су плачући, пуни бола и неверице...

Непокретну жену доносе на носилима из аутобуса, болесног и мокрог човека уносе у халу... Свима нам застаје кнедла у грлу. Саосећамо, и сами уплашени, но то нисмо смели да покажемо пред њима, напротив – требало је пружити утеху на све могуће начине. А онда су на сцену ступили и млади волонтери Црвеног крста Савски венац, који су били задужени за пријем људи на Сајму.

Сва она питања о разлозима постојања Црвеног крста у смислу у којем он опстаје данас, о начинима и разлозима финансирања су остала у потпуности по страни, на последњем месту. Црвени крст је одиграо важну и једну од пресудних улога у овом животном усуду. На делу се показало да и те како има стручне људе који су дорасли да се носе и са најтежим ситуацијама, па тако и са овом.

Мала Бојана, волонтерка из медицинске школе, преузима збрињавање болесног човека, стручно га окреће на једну па на другу страну, а онда у пар потеза га пресвлачи и пружа му неопходну помоћ.

На Сајму (фото: А. Арас)

Често смо склони да критикујемо омладину, али у овој ситуацији се могло видети да заиста имамо сјајне младе људе који су пожртвовани и спремни да помогну другима.

После дугог дана људи су збринути, смештени у Хали 11 и 5. А онда је са свих страна почела да пристиже помоћ. На лицу места су се појавили власници бутика са Сајма који су доносили оно што су имали – нову гардеробу, ципеле. Пристижали су аутомобили, камиони у којима су, они који нису пострадали, доносили све оно што је неопходно за живот оваквог колективног центра. Ова солидарност је оставила снажан утисак на све нас. Премда често критикујемо једни друге, констатујемо како нас је егоизам савладао, како смо изгубили битку душе у борби за материјалним, из овога што нас је задесило видимо да смо испоштовали оно на шта нас је и блаженопочивши Патријарх Павле позивао: „Будимо људи“. Показали смо да то заиста и јесмо.

У овом тексту је поменут само делић онога племенитог што се дешавало на Сајму. Сведоци смо да је исто тако било и у другим центрима. Народ се одазивао и пружао помоћ у сваком облику.

Када је требало бранити Шабач од поплава, само из Београда се пријавило 10.000 људи. Читани су молебни, акатисти, људи су се молили и појединачно Господу да нам помогне у невољи која нас је задесила. Читаве парохијске заједнице су се организовале ради пружања помоћи. Свако је помогао на свој начин и онолико колико је могао.

Народ је приказао хуманост на делу, које колико и како могао. Требаће је још, будући да ће ово стање потрајати. Морамо водити рачуна и о себи како бисмо на што бољи начин могли да помогнемо онима којима је свака помоћ преко потребна.

Међутим, поред материјалне помоћи која је пружана, потребна је била и она друга врста помоћи – пружање утехе, топле речи, трагање за светлом у тренутку незнања, давање наде људима које је сустигла оваква невоља. Тако су се Савез друштава психотерапеута Србије и Факултет за медије и комуникације „Сингидунум“ огласили у циљу пружања психосоцијалне подршке људима са поплављеног подручја, а исто тако и волонтерима који су на терену. Ово је веома значајно јер је то оно што нам је свима неопходно у данима који су пред нама. Помоћ, како бисмо што лакше пребродили кризну ситуацију.

А шта се дешавало ван Сајма? Многи људи који нису били директно укључени у пружање помоћи чинили су то путем друштвених мрежа. Обавештавали су о томе шта је потребно угроженима, проналазили и повезивали изгубљене и подељене породице, пријатеље, усмеравали спасиоце на угрожене, давали бројне корисне информације.

Било је и парадоксалних ситуација – организована је повољна куповина у непосредној близини колективног центра на Сајму... Људи су чекали у редовима како би пазарили то што им је требало... С друге стране – старац који је остао без крова над главом, немо је посматрао све што се од-

игравало испред његових очију... А поврх свега на стотинак метара иза Сајма река Сава – прети да се излије и нараста... Хвала Богу, па до тога ипак није дошло.

Након данаведеног у прихватилишту, посматрали смо људе како шетају градом, као да се ништа не дешава. А да ли је то заиста тако? Да ли је те људе било брига за оно што се дешава? Као хришћани не бисмо смели да осуђујемо, већ би требало да разумемо једни друге јер не реагујемо сви исто. Другачије доживљавамо стресне ситуације, па тако и ову. Различити су нам одбрамбени механизми. Неко ће од нас да помаже директно, неко ће да тугује, неко да купује, шета, на неки начин да негира, али је то све нормално, људски и то би требало разумети и прихватити, јер ово је заиста био велики шок.

Будући да ће ово стање потрајати, требало би чувати снагу, како бисмо могли на дуже стазе да пружимо помоћ. А она ће бити и те како потребна. Оно што предстоји није само повратак људи на своја огњишта и пружање материјалне помоћи, већ и пружање пастирско-психолошке подршке, што значи рад са људима које је задесила поплава, а исто тако и са свима нама који смо на индиректан начин доживели трагедију.

Анђоније Арас, вероучишћел

– Сто година од почетка Првог светског рата (9. део) –

Страдање Београда у првој ратној години (1914)
према сведочењу Анрија Барбија:

Аустроугарска застава под ногама краља Петра I Карађорђевића

др Александар Раковић

У нападу на Београд 1914. страдали су Београдски универзитет и Народни музеј. На истоветан начин нацисти су бомбардовали Народну библиотеку 1941. а савезници Народни музеј у Београду 1944.

Аустроугарска је објавила рат Краљевини Србији 28. јула 1914. а исто вече кренуло је бомбардовање Београда. Почела је прва ратна година српске престонице, Србије и српског народа.

Сведочења о аустроугарским нападима на Београд и Србију оставио нам је Анри Барби, ратни дописник француског листа *Журнал*. Кроз Барбијеве извештаје из дана у дан можемо да пратимо ратна дешавања у Србији током 1914. године.

Када је о Београду реч, потресна сведочења о уништавању српске престонице током 1914. заслужују да буду помињана изнова и изнова, када год се за то укаже прилика.

Према Барбију, Београд је спавао у ноћи 28. јула 1914. када су аустроугарски рефлектори с друге стране Саве почели да осветљавају српску престоницу, а прва граната експлодирала је над Београдом тачно у поноћ. Становништво се пробудило из дубоког сна а аустроугарске бомбе падале су у центар српске престонице. Прве куће су почеле да се руше. Малобројно становништво Београда које је остало у граду, углавном жене и деца, кренуло је у избеглиштво ка унутрашњости.

Аустроугарски агресор наставио је да засипа Београд гранатама.

Посебно су били на удару делови Београда уз Саву. Почетком августа 1914. погођен је цевовод и град је остао без воде. Барби пише да су београдски подруми постали места за живот, где се спава и долази у посету. Ипак, према француском новинару, Београђани нису показивали страх. Излазили су на улицу када год је то било могуће и размењивали су информације и вести како би били у току с ратним дешавањима у престоници и ван ње.

Посебно жесток напад на град догодио се 10. августа 1914. када је на Београд пала киша граната. Више делова града захватио је пламен а жртве су биле приметне. Током 11. августа 1914. бомбардована је београдска електрична централа и град је остао и без струје. У овом нападу уништен је велики број градских споменика, Калемегданска тврђава такође је знатно оштећена. С Торлака се пружао поглед на рањени Београд и аустроугарске рефлекторе који су из правца Београда заслепљивали град.

Када је почела прва аустроугарска офанзива на Србију (12–24. август 1914), у којој је језиво страдала

западна Србија, аустроугарски окупатор је покушао да упадне и у Београд. Међутим, 13. августа 1914. српска војска их је одбацила и на нела је агресору велике губитке на Ади Циганлији.

Овај неуспех разбеснео је агресорску војску која је преко Саве и Дунава наредних дана све жешће и без икаквих скрупула тукла по Београду шта год је стигла. Бомбардовани су железничка станица, руско посланство, Краљевска палата, Народна скупштина (у изградњи), војна академија и школа, српске државне институције.

Београдски универзитет бомбардован је 19. августа 1914, а гранатирање српске високошколске институције настављено је и сутрадан. У бомбардовању је страдао и Народни музеј. Барби пише: „Бомбардовање је добро прорачунато. Сви пројектили падају у исти четвороугао са математичком прецизношћу. Такође је потпуно разорен и пијачни квартал.“

Како је сломљена аустроугарска офанзива на Сави и Дрини, а окупаторове снаге нестале из Србије 24. августа 1914, бомбардовање Београда добило је на ширини. Гађани су Палилула, Баново брдо, Топчидер. Барби тврди да су бом-

бардовање наводили аустроугарски шпијуни којих је још било у граду.

Почетак септембра 1914. донео је српској престоници предах. Српска војска се спрема да дуж Саве пређе у офанзиву ка Срему. У Београду је 4. септембра 1914. освануо живи пијачни дан. Српска војска је 5. септембра 1914. упала у Срем.

Српске снаге су рано ујутру 10. септембра 1914. из Београда кренуле ка Земуну, а већ у шест ујутру српска тробојка се вијорила над Земуну. Када је српска војска ушла у град огласила су се црквена звона. Немци и Мађари су напустили град са аустроугарском војском, а земунски Срби одушевљено су дочекали српску војску. Земун је био окићен српским тробојкама, жене су китиле цвећем српске војнике. Београђани су чамцима стизали у Земун како би заједно славили ослобођење града. Земун је био потпуно читав, ниједна кућа није била срушена, у граду није било пљачке. Према Барбију, пре рата Земун је био „права фабрика шпијуна“ и „за Србе цели аустро-угарски режим претње, ароганције и понижења“. Када и Земун, ослобођени су Бежанија и Јаково.

Нажалост, аустроугарски агресор је на Дрини покренуо другу офанзиву (8. септембар – 4. октобар 1914) па је српска војска била приморана да се повуче из Срема како би бранила западну Србију. Срби из Срема су кренули са српском војском како би избегли аустроугарску одмазду с којом су у августу 1914. били суочени многи сремски и босански Срби, у време док се догађао погром српског становништва у западној Србији.

Већ 15. септембра 1914. аустроугарска војска почела је поново да гађа Београд из Земуна. Агресор је 21. септембра 1914. закорачио на Аду Циганлију, а српским одбрамбеним снагама дат је ултиматум да предају град. То је, наравно, уз псовке одбијено. До краја септембра 1914. одбрана Београда и агресор размењивали су ватру из дана у дан. Српске трупе су више пута упале у Срем како би уништиле не-

Улазак краља Петра Карађорђевића у Београд, 15. децембар 1914.
(из колекције François-Xavier Bernard)

пријатељске позиције код Земуна и Бежаније. То је Београду почетком октобра 1914. донело релативан мир. До краја новембра 1914. српске и аустроугарске снаге тукле су се с обе стране реке Саве и Дунава.

Аустроугарске снаге су 2. децембра 1914. на кратко заузеле српску престоницу. Према Барбију, у римокатоличкој цркви у Београду служена је миса на којој су аустроугарски официри положили заклетву „да ће се сви од реда пре убити него што ће напустити Београд“.

Окупатор је приредио војну параду, официри су упадали у боље куће, кренула је пљачка српске престонице. Опљачкано је 1.255 београдских кућа и радњи. Српске трупе су по ослобађању града затекли велики број кола и колица која су била натоварена пљачкашким пленом. Аустроугарске снаге нису стигле да у повлачењу изнесу сав плен који су желеле: намештај, сребро и накит.

У завршној фази Колубарске битке (16. новембар – 15. децембар 1914) српска војска је ослободила Београд. Главни град Србије ослобођен је 15. децембра у 10 ујутру.

Краљ Петар I Карађорђевић је клекао на колена у Саборној цркви. Када се прочуло да је српски краљ у Београду, народ је из подрума кренуо ка цркви која је ускоро била пуна. Барби сведочи: „Усред јецаја ко-

ји се са свих страна подижу према сводовима, усред буке која се диже од битке која се води у околини, у тој цркви у којој сада бије само срце српске отаџбине, почиње једно *Тебе Боја хвалим* најтрагичније величине, најдирљивије, какво никада није певано, чак ни у заносним и славним данима прошлости.“

Даље, „гомила Београђана је прошла испред Краљевске палате. Скинута је жуто-црна застава која је лепршала сама на врху и раширена је испред главних врата. Када је краљ Петар улазио у своју палату, он је ишао по непријатељској застави уз раздрагане повике свога народа: *Живео!*“

Ратна страдања Београда у Првом светском рату само су привремено стала. У октобру 1915. аустроугарски и немачки окупатор још једном је заузео Београд а одбрана града херојски је одолевала до последњег момента.

У нападу на Београд 1914. страдали су Београдски универзитет и Народни музеј. На истоветан начин нацисти су бомбардовали Народну библиотеку 1941. а савезници Народни музеј у Београду 1944. Аустроугари и Немци су током оба светска рата крали архивску грађу Архива Србије. Мета је увек, наравно, историјска вертикала српског народа и наше колективно сећање.

– Како нас је видео и заволео Швајцарац Рајс (10. део) –

Српска артиљеријска батерија у Првом светском рату (фото: wikipedia.org)

Ни корака назад!

Анђоније Ђурић

Иако су били малобројни, према снази којом је непријатељ располагао, браниоци су жестоко одбијали нападе, а непријатељски војници су налазили смрт у таласима Саве и Дунава.

Чим је потврђена вест о објави рата, престолонаследник Александар Карађорђевић, који је од свог болесног оца, старог краља Петра, примио регентску власт и заповедништво над војском, упутио је прокламацију која се завршава речима:

„...С вером у Бога, с надом у симпатије просвећеног света и у коначну победу наше правде, с поверењем у помоћ великих савезника и пријатеља, примамо с

нашом јуначком браћом Србима из Црне Горе борбу која нам је обесно наметнута. У нашој славној прошлости, старијој и новијој, има доста сведочанстава да Србин, кад је сложен, може победити и много већег противника. Посведочимо још једанпут да се Србин уме жртвовати за своју отаџбину и одбрани је од многобројног охолог непријатеља.

Срби, браните свом снагом своје огњиште и српско племе!“

Лична заповест: ни корака назад

Из часа у час тресло се београдско тле од страшног урагана топовске ватре и пожара; смрт је започела свој стравични поход кроз престоницу Србије.

Права провала облака од челичних граната са Бежанијске косе, Борче, с монитора и из

Оличење доброте

Журнал источних бораца, који је излазио у Паризу као гласило француских бораца са Солунског фронта, објавио је опширан текст о Рајсовом животу и раду, с посебним освртом на његову прерану смрт и велике заслуге које је као стручњак, одважан и племенит човек учинио за напаћени српски народ. Тако овај лист пише да је др Рајс написао многа дела на француском језику, да су нарочито запажена његова Писма са Солунског фронта, илустрована фотографијама, затим Одговор Аустроугарима и Повреда међународних ратних закона, у којима је оптужио насилничко уплитање јаких земаља на штету мањих, али исто толико „културних, часних и вредних“. Немци, Аустријанци и Мађари никад му нису опростили што је пред светском јавношћу бранио и одбранио истину о Србији и Србима, описујући злочине туђинаца на српском тлу.

авиона сручила се на град; куће и читаве улице рушиле су се уз тресак и грмљавину. Пожар је витлао у свим крајевима вароши, огњене муње шарале су небо.

А у престоници, као сенке, с грчевито стегнутим бајонетима у рукама, неколико батаљона бораца, њених бранилаца, чекало је непријатеља, решени да бране вољени град до последњег даха.

Свако је себи издао заповест: ни корака назад!

Само преко њихових лешева непријатељ је могао да освоји престоницу.

Велика и моћна Двојна монархија, рачунајући на исцрпљеност и замор српских војника – у балканским ратовима – који су споро и тешко зацељивали ране, очекивала је да ће већ првог дана изненадним нападом освојити српску престоницу.

Узалуд! Сан о брзом освајању Београда разбио се о херојски отпор бранилаца.

Нападан готово без предаха, Београд је одолевао. Његови бедеми су се рушили под ударом топовских граната, али су браниоци узвраћали брзом паљбом на

мониторе којима је непријатељ покушавао да пребаци своје трупе.

Тако је започела борба за Београд која ће трајати петнаест месеци.

Три пута дневно, обично у рано јутро, по подне и у сумрак, непријатељски монитори су крстарили Дунавом и Савом и обасипали топовским гранатама и митраљеским рафалима савску обалу, Калемегдан и Дунавски кеј. Иако су били малобројни, према снази којом је непријатељ располагао, браниоци су жестоко одбијали нападе, а непријатељски војници су налазили смрт у таласима Саве и Дунава.

Стожер отпора била је стара Београдска тврђава.

Напад на Београд био је само увод у велику светску кланицу. Непријатељска сила прво је на њега ударила. Челични

Објава рата цара Вилхелма из 1914. г.

обруч Централних сила ту је почео да се стеже.

– насхавиће се –

Србија жељна мира

Србија је, као што је познато, у оба балканска рата претрпела знатне људске и материјалне жртве. Изгубила је 100.000 људи – толико их је погинуло, рањено и умрло у ратним приликама. За малену Србију тога доба, то је био ненадокнадив губитак. Осим тога, њен привредни потенцијал био је истрошен и оптерећен великим државним дуговима. Довољно је да наведемо да су ратови коштали Србију око 430 милиона динара, што је у оно време била баснословна сума, с обзиром на високу вредност динара. Претрпљена економска штета у овим ратовима није се могла надокнадити.

Војска је била прилично слабо опремљена, недовољно наоружана, оскудна у артиљерији, нарочито у артиљеријској муницији, војничкој одећи и логорској опреми. Недостајао је знатан број митраљеза, топова и муниције. Фабрике за поправку оружја и производњу пешадијске муниције и барутане, с којима је Србија тада располагала – у Крагујевцу, Обилићеву и Страгарима – нису могле да задовоље потребе. У сличном положају биле су и установе за израду војне одеће. Србија је, због свега тога, била принуђена да сву ову опрему купује у иностранству. Француска, као њен пријатељ, имала је примат у наоружању српске војске. Транспорт је ишао преко Средоземља и луке у Солуну, а одатле железницом до Ниша и даље. Све је ово утицало на раст трошкова и повећање позајмица.

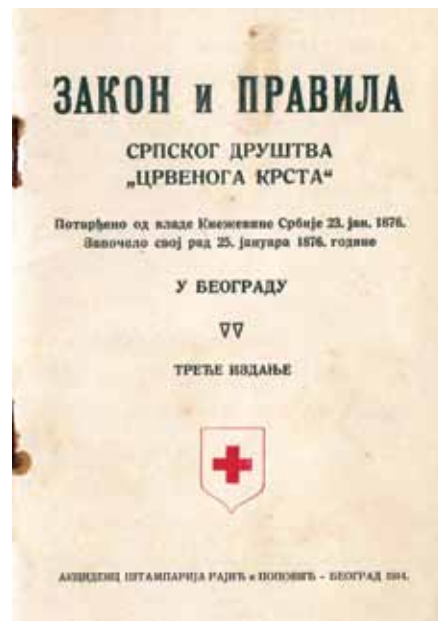
Србија је била жељна мира. Отуда је свим дипломатским потезима настојала да не изазове сукоб са моћном Аустроугарском, Бугарском и Албанијом. Сва њена тежња била је у томе да се сачува мир. Међутим, кад је срамним ултиматумом угрожено њено људско достојанство, кад се насрнуло на њену независност – одбацила је ултиматум и прихватила наметнути рат.

Историјске слике из Архива Српске Православне Цркве
– Добротворни рад Српске Цркве у Првом светском рату –

Крст часни слободе златне и Друштво Црвеног крста

Радован Пилиповић

Црвени крст је међународна хуманитарна организација коју је основао Анри Динан (1828–1910). Темељи овој организацији званично су ударени 22. августа 1864. године. Наиме, Анри Динан је био сведок битке код Солферино у јуну 1859. године. У тој бици су се италијанско-француске снаге супроставиле Аустријанцима и тако је извојевана последња победа за независност Апенинског полуострва од власти Хабзбурга. На бојном пољу је остало вапијући за помоћ више десетина хиљада рањеника. Динан, тада тридесетједногодишњи трговац је три дана спасавао рањенике без обзира на боју униформе и заставу под којом су се борили. Они су били збрињавани, смештани у оближње цркве, школе, куће и болнице где им је указивана медицинска помоћ. Из тог искуства настаје идеја која се уобличила у светску хуманитарну организацију за помоћ рањеним и избеглим људима. У историји Црвеног крста код Срба Цр-

Српско друштво Црвеног крста моли Духовни суд да му се додели свештеник Тома Стојадиновић

Српско друштво црвеног крста
№ 1723
21. септембра 1914. год.
у Нишу

Духовном Суду епархије београдске,
Крагујевац

Друштво Српског Црвеног Крста преселило је своје канцеларије из Београда у Ниш, одакле саобраћа са својим одборима и пододборима, као и са свима болницама у унутрашњости.

Због ратних прилика многи чланови овога Друштва упућени су на разне војне дужности, а неки са породицама налазе се у разним местима унутрашњости, а због овога Друштво не може да савлађује своје свакодневне послове.

Од осталих чланова Друштву је неопходно потребан г. Тома Стојадиновић, свештеник и као члан и као секретар друштвени, који се сада налази у Нишу, где је пре неколико дана дошао из Београда са друштвеним материјалом.

Друштво моли Духовни Суд, да г. Стојадиновићу одобри, да за време рата остане на раду овде, а да за опслужење парохије његове одреди једнога од београдских свештеника и да о томе извести ово Друштво.

Пошћредседник
Главної Одбора Црвенога Крста
Пошћуковник
Д. Субошић

ква је исписала важне стране-
це. Први председник Друштва
Црвеног крста у Кнежевини

Србији је био Митрополит Ми-
хаило Јовановић (1876–1882), а
у Црној Гори је био Митропо-

Писмо Српског друштва
Црвеног крста Духовном суду
Архиепископије београдске

Српско Друштво Црвеног Крста

Потврђено од Владе Кнежевине Србије Започело свој рад
23. јануара 1876. године 25. јануара 1876. године

Societe Serbe de la Croix Rouge

№ 2368.
15. октобра 1914.
у Нишу

Духовном Суду Архиепископије београдске
Крагујевац

Главни Одбор Српског Друштва Црвеног Крста примио је акт тога суда од 4. текућег месеца Бр. 6809, којим се по решењу архијерејске власти друштвеном члану и секретару г. Томи Стојадиновићу свештенику одобрава да за извесно време може остати у Нишу на раду у Црвеном Крсту. Примајући ово решење знају, Председништво моли Духовни Суд, да г. Стојадиновићу одобри не за извесно, но за сво време докле се рад у Главном Одбору овога друштва у Нишу не буде преселио у Београд, а за ово време да се г. Стојадиновићу одреди у парохији замењеник. Разлог овој молби је у следећем:

а. Што друштво има само једног секретара у лицу г. Стојадиновића изабраног у седници Главног Одбора из своје средине / чл. 7 друштвених правила / те према томе приватно лице и не може да отправља секретарске послове.

б. Већина чланова Главног Одбора налази се на војним дужностима на ратишту као лекари и по војним болницама, те за сада отправљају исувише велике послове у друштву поред потписатог један члан и секретар и

в. По члану 4. закона о олакшицама и правима датим Српском Друштву Црвеног Крста у вези чл. 14. правила овога Друштва, која се под // прилажу служба у Црвеном Крсту за време рата сматра се као војна дужност те према томе и г. Стојадиновић за сво време ратног стра-на има права на замену у парохијској служби, пошто је као члан и секретар овога Друштва на војној дужности.

Државни комесар за приватну помоћ
Пошредседник Главног Одбора Црвеног Крста
Пошћуковник
Д. Субошић

Писмо свештеника Томе Стојадиновића
Михаилу Поповићу, председнику Ду-
ховног суда Архиепископије београдске

Ниш, 6. новембра 1914. год.

Г. Проти Мих. Поповићу,
председнику Духовног Суда

Драги прото,

У питању мога одсуства са парохијске дужности, данас председништво спроводи мој одговор Духовном Суду. Расмотрите га у седници и правилно решите. Мене бес не распиње да напуштам парохију и парохијане – уколико су ови још остали, јер ја од Друштва, сем стана и огрева немам овде никакве друге приходе, нити ја могу по правилима друштвеним имати, већ живим једино са 103 динара бира. Истина, имам олакшице утолико, што су ми обе кћери у овдашњој болници болничарке, где имају хране, а тако исто и синчић.

Ако би се правилно ценило стање у коме се налазим, не само као члан и секретар, но унеколико и као војни обвезник од стране Министра Војног овде одређен требало би и право би било да ми се замена као и другим свештеницима на дужности одреди, али с погледом на територију моје парохије, у близини дунавске обале признајем да свештенику није потаман да се излаже страховању. Моју би парохију могао опслуживати Алекса или Летић, па нека им се да половина од прихода, ма да овај неће бити знатан, али и послови ће бити ретки, пошто је моја парохија доста оштећена и расељена.

Послови су овде у Друштву прилични и тешко их је отаљавати. У Друштву радимо нас свега три члана: мени су поред администрације предати и магацини и све набавке санитетског, болничког и завојног материјала; а у овим набавкама треба ми отварати, да Друштво не буде оштећено. Због великог посла ја у варош у три дана једном изађем, те купим што ми за јело треба, или увече, да се с ким састанем. Радимо сви да одговоримо свуда, а пошто су болнице препуне то не смемо жалити труда да се наши рањеници снабдевају потребама за њихово оздрављење.

Јоште, драги Мићо молим, да ме код Г. Митрополи-та извиниш, што му се овде нисам јавио. Чуо сам за његов долазак у суботу вече, а сутрадан у недељу кад сам поподне отишао он је већ био отпутовао.

Сву браћију љубазно поздравља, а тебе највише,
Твој њой Тома

лит Иларион Рогановић (1875–1876). Један од агилнијих чланова био је београдски свеште-

ник Тома Стојадиновић, који је ратне 1914. и 1915. године био секретар Друштва и који је та-

мо био ангажован са благословом архијерејских власти. ■■

Србија у Великом рату

SERBIAN VOLUNTEERS, WORLD WAR I

Dane Kokotovich, Mile Paripovich, Ljuban Kokotovich, Mile Požuna, Marko Repac, Vojta Glumičić, Bude Repac, Dane Varicak, Savo Radovich

Serbian volunteers from Indiana in World War I. Courtesy Saint Sava Church archives.

Срби у великом времену [II]

Име Србија је бременито историјским значењем
и херојском прошлошћу

Блајоје Пантелић

Наставимо са прелиставањем енглеске штампе, конкретно магазин *Илустријед Лондон њуз* (*Illustrated London News*), из доба Великог рата, трагајући за Честертоновим коментарима који се односе на учешће Срба у поменутом ратном сукобу. Један новински чланак који се појавио 18. децембра 1915. године у *Илустријед Лондон њуз*, насловљен је тако да неопрезни читалац не би могао да помисли да се у њему могу појавити и Срби; тај наслов гласи „Прави пруски официр“ („The Prussian Truce Officer“). Искуство нас учи да су Срби такав народ да се могу појавити и на најчудноватијим местима, тако да нећемо бити лаковерни и лењи него ћемо

пажљивије прелистати и тај Честертонов новински запис.

Више разлога је господина Гилберта К. Честертонa натерало да се лати пера тих, у сваком смислу, хладних децембарских дана. Први је понуђено примирје од стране Прусије, за које је сматрао да је реч о подвали и да на њега не треба пристајати јер га не траже како би сахранили мртве већ да би наоружали живе. Стога Честертон сматра да „уколико то примирје буду добили, на крају ће вероватно победити,“ односно, „уколико га ми одбијемо, већ смо победили.“ Други разлог је говор пруског канцелара о идеалима на којима треба изградити *нову Европу*; Честертон је тим поводом у свом стилу приметио, а како је време

показало – био је у праву, да „када Прус говори о идеалима, можемо бити сигурни да му је остало мало тога о чему би уопште могао да говори“. А изјава истог канцелара која је вероватно највише изиритирала нашег аутора је да ће они, Пруси, учинити све што могу како би заштитили „права малих народа“. Е на овом средишњем делу чланка ћемо се задржати јер се тиче и нашег „малог“ народа.

Узгред буди речено, ако се неко којим случајем запитаво прошлог пута, када смо читали о третману Срба у светским средствима јавног информисања, зашто су нас ти високоцивилизирани народи провлачили кроз медијски кал и потом умивали својом пљувачком, сада су ваљда себи разреши-

ли то питање. Вероватно има људи који можда то нису схватили, те ћу рећи јасно и гласно: па зато што смо ми мали народ чија права треба заштити, а пре свега их треба заштити од нас самих.

Честертон у поменутом новинском чланку посебно наводи два примера залагања великих сила да „одбране“ права малих народа, тј. омогуће им да што пре отпочну да уживају у „благодетима немачке администрације“; ради се о „заштити права“ белгијског и српског народа. Он иронично запажа да је „Аустрија била тако пријатељски настројена према свим малим краљевинама, да је желела да ослободи сироте Србе од тешког задатка управљања сопственим судовима и полицијским станицама.“ Честертонова анализа „бриге“ Немаца за права малих народа доводи га до закључка да је поробљавање тих народа управо начин на који их треба заштитити, односно, љубав Немаца према тим народима се манифестује тако што их потчине себи.

Обазриви Честертон скреће пажњу на једну изузетно значајну канцеларову изјаву – „Прусија је желела мир и пре рата, баш као и после њега“ – коју интерпретира на следећи начин: „Уколико ову изјаву не желимо да сматрамо неоснованом и лишеном сваког значења, онда се морамо сложити са тврдњом да германске силе није дан од својих предлога нису сматрале провокативним.“ Примењујући ову претпоставку на примеру односа Аустрије према Србији уочи Великог рата, он бележи: „Није, дакле, било провокативно наређење којим се од Србије захтевало да, у име аустријског безаконја, прекрши одредбе које српски закон сматра непрекршивим. Не може се сматрати провокацијом то што се од краља Петра тражило да као аустријски слуга учини оно што му као српском суверену није било допуштено. Није била провокација наредити једном уставном монарху да у року од двадесет и четири

„Није, дакле, било провокативно наређење којим се од Србије захтевало да, у име аустријског безаконја, прекрши одредбе које српски закон сматра непрекршивим. Не може се сматрати провокацијом то што се од краља Петра тражило да као аустријски слуга учини оно што му као српском суверену није било допуштено. Није била провокација наредити једном уставном монарху да у року од двадесет и четири часа погази свој устав. Срби су требали да прихвате све ово као најприроднију ствар на свету.“

часа погази свој устав. Срби су требали да прихвате све ово као најприроднију ствар на свету.“ Овоме Честертон придодаје и једну не неважну опаску: „Требало је да Русија, као одани заштитник слободних балканских држава, прихвати као најприроднију ствар на свету ово насилно вађење утробе једној од њих.“ Успостављање мира у Европи је, дакле, истоветно апсолутној доминацији Пруса. Тако, по Честертоновом виђењу, изгледа када Прус саопшти да жели мир.

Узрок оваквом ставу је, по Честертоновом мишљењу, у томе како Прусија разуме своју историјску улогу. По његовом уверењу: „Прусија види саму себе као неку врсту новог Рима који полаже неко трансцендентно право на сва краљевства овог света и има мисију да преобрази човечанство.“ Наравно, то преображавање би се вршило по њиховом моделу, они би били тај идеални, Богом предоређени узор осталим народима и државама.

(Узгред, приводећи писање првог дела овог текста крају, чујем из суседне собе упаљени ТВ на коме тренутно иду вести. Водитељ управо саопштава да је немачка канцеларка исказала снажну подршку српској влади у решавању наших кључних проблема. Полако ме хвата језа...)

Текстови Гилберта К. Честертона се читају у једном даху; време које се проводи у дружењу с њим јако брзо пролази. Стога предла-

жем да сада ишчитамо још један његов, за нас овом приликом веома значајан, новински чланак, који је такође објављен у *Илустретјед Лондон њуз* само неколико месеци након пређашњег, тачније 15. априла 1916. године. Текст, који носи наслов „О спасавању Срба“ („On Rescuing the Serbs“), написан је у ствари поводом једног неспоразума. Наиме, извесни читаоци Честертонових текстова нису на адекватан начин схватили дистинкцију коју је он правио „између позивања на разум и позивања на реализам, то јест, између права на постављање закона на којима ће се заснивати свако дедуктивно закључивање из расположивих података и права на постављање закона о самим подацима.“ Нама сада није од нарочите важности дискусија по овом питању, већ нам је значајнији пример који Честертон наводи како би илустровао своју позицију. Као што се одмах може претпоставити, Честертон као илустрацију за своју тврдњу узима Србију, онакву каква је била на почетку Првог светског рата. И ми ћемо се сада концентрисати само на тај пасаж у тексту у коме он на истинит, болан и предиван начин говори о томе шта учешће тог, како га он назива, „историјског и херојског народа“ симболизује у ратном сукобу који је био попримио светске размере.

Господин Гилберт Кит Честертон износи једну колико занимљиву толико и важну тезу: ➔

„Србија је симбол скоро свих основних идеја овог сукоба.“ Он конкретно има у виду три области: дипломатију, економију и борбену спремност.

У првом случају, по Честертоним речима, Србија је „симбол у дипломатској дебати, будући мала нација која је само зато што је мала нација, добила од велике империје увреду која је била још гнуснија од обичне анексије.“ А на питање зашто је то тако, Честертон одмах одговара: „Јер један Енглеz би свакако више волео да Енглеска буде отворено нападнута и освојена, него да допусти да немачки полицајац стоји на ћошку и немачки судија суди Џеку Трбосеку.“ Мање сликовитији али подједнако духовит одговор гласи: „Доказ да немачка политика представља смрт за мале нације можемо пронаћи у простој чињеници да ултиматум постављен Србији изгледа комично када покушамо макар и да замислимо да је исти упућен великим нацијама.“

Поред наведеног, Честертон сматра да је „Србија етички и економски симбол за веће европске државе које учествују у рату.“ Кључни разлог налази у томе што је њен најразвијенији друштвени слој тада био *слободно сељаштво*. Тако структурирана Србија, по његовом мишљењу, „представља најстарију и најистрајнију препреку покушајима Прусије да свет претвори у *државу послушника*. Ова препрека лежи у чињеници да, упркос празнословљу пруских етимолога, Словен никада није био роб.“ Као што је познато, порекло речи „Словен“ је непознато, тачније, постоји више објашњења. Етимолози које помиње Честертон сматрају да реч води порекло од „slave“ („роб“); али не само међу Прусима, већ и међу Италијанима је постојала слична тенденција, они су од латинског назива за Словене – „Sclavi“ – направили „Schiavi“ („роб“). Постоје и другачија мишљења, по једнима је

Етимолози које помиње Честертон сматрају да реч води порекло од „slave“ („роб“); али не само међу Прусима, већ и међу Италијанима је постојала слична тенденција, они су од латинског назива за Словене – „Sclavi“ – направили „Schiavi“ („роб“). Постоје и другачија мишљења, по једнима је име за Словене изведено од речи „слово“ („разум“, „говор“...); дакле, Словени су они који знају говорити. По мишљењу истих етимолога (или можда псеудоетимолога?), назив за Немце је изведен од речи „нем“ или „нијем“; Немци су, дакле, они који не знају говорити. Некако ми се чини да би Честертон више волео да су ови потоњи у праву.

име за Словене изведено од речи „слово“ („разум“, „говор“...); дакле, Словени су они који знају говорити. По мишљењу истих етимолога (или можда псеудоетимолога?), назив за Немце је изведен од речи „нем“ или „нијем“; Немци су, дакле, они који не знају говорити. Некако ми се чини да би Честертон више волео да су ови потоњи у праву. Но, важније од ових идеолошких сукоба у области лингвистике јесте питање зашто Честертон велича тадашње економско уређење Србије. Одговор је очигледан када се узме у обзир чињеница да је он један од најистакнутијих заговорника дистрибуционизма. Реч је о економској теорији која је изложена у папским енцикликама *Rerum novarum* (1891), а потом и у *Quadragesimo Anno* (1931), а која у ствари представља „трећи пут“ поред социјализма и капитализма. По тој теорији, средства за производњу треба да буду у приватном власништву и да се што више дистрибуирају у народу. Дистрибуционисти се противе концентрацији капитала и тенденцији успостављања монопола. Стога је *слободно сељаштво* модел који се може сматрати природнијим и праведнијим од већине других. Иначе, судећи по нашем досадашњем искуству, све јасније се показује да је такво уређење најадекватније за Србију. Али, то питање сада

морамо да оставимо по страни и вратимо се Честертону.

У трећем, последњем случају који наводи наш аутор, „Србија је симбол високе борбене спремности“ – што се, како наводи Честертон априла месеца те 1916. године, неретко превиђало. Он напомиње да „иако се то често заборавља у ламентирању над привременим српским поразом, Срби су потпуно сами потиснули Аустријанце преко Дунава и поново истакли националну заставу чак и на опасно истуреном положају у Београду.“ Борбена готовост Срба у Првом светском рату је вероватно била на највишем нивоу у њеној ратничкој историји. Поседица тога је смрт између 1,1 и 1,3 милиона становника, што је била трећина укупног становништва; од тога је око 60% било мушкараца. Такође, последица је и славна победа у Великом рату.

Сто година касније, Србија је у међународној политици готово невидљива, етички и економски на самом дну, и, на концу, толико уморна да је о борбеној спремности Срба смешно и говорити. У огледалу историје наше лице изгледа веома ружно. Да би се ишта променило, мора свако од нас понаособ да се мења. Подсећање на то какви смо некада били, чини ми се, може да буде подстицајно.

– *наставиће се* –

Сећање на блаженопочившег Митрополита Јована

Богородице Дјево, прими моје сије дари...

У Саборном храму Преображења Господњег у Загребу у уторак, 13. маја 2014, служена је заупокојена Света Литургија и четрдесетодневни парастос новопрестављеном Митрополиту загребачко-љубљанском Јовану.

На трону Митрополије загребачко-љубљанске провео је 32 године. Поред својих епископских дужности, Владика Јован је поклањао посебну пажњу култури, сматрајући је карицом која превазилази разлике и помаже у изналажењу пута ка праштању и заједничком суживоту.

У својим канонским визитама проналазио је а потом и збрињавао многе културне вредности. Тако је године 1985. отворио Музеј Српске Православне Цркве Епархије загребачко-љубљанске. Међутим, последњи рат у бившој Југославији однео је Музеј Епархије који је миниран априла 1992. године. Да би се сачували од уништења, том приликом евакуисани су бројни музејски предмети и послати у Музеј СПЦ у Београду. Ипак, након рата Митрополит Јован је успео да, током денационализације у Републици Хрватској, поврати већи део имовине СПЦ у Загребу. У свом великом прегору и љубави он је 2006. поново отворио Музеј у згради Митрополије у Илици бр. 7 у Загребу. Два најважнија експоната из загребачког епархијског музеја, (*Вараждински ђраксајосћол* из 1454. и *Мишра Каттарине Канџакузине Бранковић* из средине XV века), враћена су Музеју СПЦ у Београду, а залагањем Митрополита Јована, за његова живота, израђене су њихове копије које су намењене за нову поставку митрополијског музеја.

Изузетна личност Катарине Кантакузине, прве српске принцезе у Хрватској, била је предмет великог Митрополитовог интересовања.

Кћи деспота Ђурђа Бранковића и Ирине удала се 1434. за цељског, богатог и моћног грофа Улриха II, са великим поседима у Штајерској и Хрватској. Никад није променила своју православну веру. Поред загребачког Градеца, Кантакузина је често боравила у Вараждину, где су православни калуђери из њене пратње 1453/1454. преписали *Ајосћол*, који представља до данас најстарију сачувану ћириличну књигу насталу у Хрватској. За живота, Катарина је израдила и чувену митру своме братанцу Владици Максиму. Умрла је 1492. и сахрањена у Цркви Св. Стефана у селу Конче.

Православна гимназија у Загребу, основана 2005, залагањем Митрополита Јована, крштена је именом Катарине Кантакузине Бранковић. И кроз орден, именом Катарине Кантакузине, Митрополија загребачко-љубљанска додељује почаст истакнутим члановима заједнице који својим радом промовишу, штите и унапређују положај СПЦ у Хрватској.

Како би употпунио поставку послератног Музеја Епархије, на округлу 550. годишњицу настанка књиге *Вараждинској ђраксајосћола*, Митр. Јован је омогућио излажење из штампе њеног фототипског издања.

Лево: оригинална митра; десно: копија

Пред крај свог земаљског пута, Владика Јован није заборавио ни на лични рад и дар принцезе Катарине – Митру београдског митрополита. Остављајући оригинал власнику, поручио је да се за поставку Музеја СПЦ Митрополије загребачко-љубљанске уради копија, њему тако драге и важне митре. Рад је поверио госпођи Зори Јовановић, еминентном конзерватору, реставратору и кописти Историјског музеја Србије. Започети рад почивше Зоре, наставила је и завршила конзерватор-кописта Наташа Скрињик Цветковић. Добио ју је пред сам крај свога живота. За спомен своје душе и он је принео дар Богородици, као што каже извезени текст митре: *Бојородице Дјево, прими моје сије дари...*

мр Биљана Цинцар Косћих

Сведочења о Сарајевском атентату 1914:

О два значајна издања
београдске *Просвете*

др Александар Раковић

Број наслова о Првом светском рату се из месеца у месец увећава, било да је реч о новим историографским тумачењима или је реч о објављивању сведочења која сежу у саму срж догађаја везаних за атентат у Сарајеву на Видовдан 1914. када је Гаврило Принцип усмртио аустроугарског престолонаследника Франца Фердинанда.

Пажњу јавности привукла су два Просветина издања која су недавно објављена: *Сарајевски Видовдан 1914: сведочења једног од ашенташора на Франца Фердинанда*, Цвјетка Ђ. Поповића и *Сарајево 1914: сведочења*, у којима су садржана дела Велимира Мандића под насловом „Босна у ланцима“ и Стевана Жакуле „Од Терезина до Сарајева“.

Цвјетко Поповић је био члан омладинске револуционарне организације Млада Босна која се залагала за ослобођење Босне и Херцеговине од аустроугарске власти, присаједињење Краљевине Србији и уједињење са другим српским и југословенским крајевима. У Просветином издању стоји да је Поповић имао задатак да на Кеју поред Миљацке сачека возило са аустроугарским престолонаследником и убије га бомбом или из револвера. Будући да је поворка кренула другим путем, Поповић није добио прилику да усмрти Франца Фердинанда. Поповић је ухапшен недељу дана

после атентата у Земуну и осуђен је на тринаест година робије. Једино су он и Васо Чубриловић преживели аустроугарску тамницу и дочекали крај Првог светског рата. Остали српски родољуби из организације Млада Босна, који су учествовали у завери и атентату, су положили живот у окупаторовим казаматима или су погубљени. Поповић је део својих сећања објавио у београдској *Политици* 1928. године. Издавачка кућа Просвета је прво издање Поповићевог дела *Сарајевски Видовдан 1914: сведочења једног од ашенташора на Франца Фердинанда* објавила 1969. године.

Поповићево дело (Београд 2014, 194 стране) подељено је на две целине. Он каже да су разлози због којих је одлучио да објави књигу били ти да се допуни слика о Сарајевском атентату из угла атентатора и завереника, али без намере да ослика организацију атентата јер, како каже, у њој није учествовао нити је шта знао.

Прву целину чине ауторова сећања на детињство, младалаштво, родољубље, тамошње прилике, догађаје око атентата и робијашке дане (стр. 9–170). Другу целину чине прилози: записници саслушања чланова Младе Босне (стр. 171–190).

У уводу Поповић каже: „Ко се не упозна са економским и политичким приликама у Босни и Херцеговини од 1908. до 1914. го-

дине и са стањем у студентској и средњошколској омладини, тај не може схватити ни разумети зашто је и како дошло до Сарајевског атентата.“ Поповић се присећа да су војне победе Краљевине Србије и Краљевине Црне Горе у балканским ратовима (1912–1913) „прокрчиле пут“ за ширење идеја о српском и југословенском уједињењу, „жељно смо дочекивали сваку прилику да испољимо своје непријатељство према власти“ Аустроугарске монархије у Босни и Херцеговини где је завладала „атентаторска психоза“.

Када је у мају 1914. пристао да буде један од атентатора на Франца Фердинанда, Поповић је сматрао да је већ поднео жртву која ће га коштати живота: „Помирен са мишљу да живим само до Видовдана, одједном сам другим очима посматрао све око себе.“ После атентата побегао је из Сарајева у Земун да би препливао Дунав и прешао у Београд. Међутим, на прагу слободе је ухапшен. Поповић открива да је на интересантан начин победио туберкулозу у аустроугарском затвору у Зеници. Наиме, радио је све супротно од онога што му је лекар давао као терапију. Слом аустроугарског окупатора дочекао је у зеничком затвору одакле је изашао 4. новембра 1918. да би већ сутрадан био у Сарајеву. Градом су се пронеле вести да возом стиже француска војска и народ

се окупио на железничкој станици да ускликује Француској. Међутим, када је воз пристао у станицу један војник је рекао:

„Ма какви Французи, ми смо Срби!“ У Сарајево је ушла

војска победничке Краљевине Србије, а Поповић о томе каже: „Тешко је описати шта је тад настало. За трен ока народ се измеша са војницима, наста грљење, љубљење, и плакање од радости... Целим путем до града одјекивала је песма и клицање српској војсци, краљу Петру и савезницима.“

Осврнимо се сада и на књигу *Сарајево 1914 : сведочења* (Београд 2014, 260 страна). Први део чини дело Велимира Мандића „Босна у ланцима“ (5–151), а други део дело Стевана Жакуле „Од Терезина до Сарајева“ (153–202).

Према издавачу, Мандићево дело први пут је скромно објављено у Сарајеву 1919. године. Мандић је био невин ухапшен и Сарајевски атентат дочекао је у ћелији, одакле су га избацили да би у њу затворили Гаврила Принципа. Мандић сведочи о данима након атентата на Франца Фердинанда. Пише о дивљању над сарајевским Србима: „Јест тако беше 1914! Дивље руље састављене из и онако полудивљих и до лудила засле-

пљених и фанатизованих елемената, девастираху под заштитом власти и војске – а у име ауторитета лика аустријског цара Франца Јосефа – све, па и оно што није носило обележја Србина власника.“ Страдали су сви Срби, богати, средњи сталеж, сиромашни: „Јаук и вриска српске сиротиње разлеже [се] сарајевским улицама.“ Мандић о окупационом гувернеру Босне и Херцеговине генералу Оскару Поћореку пише да је „звер аустријске милиције“, која дође на управу ове земље, да сруши све културне и политичке тековине народа српског“. На свакој страни Мандићевог дела смењују се потресна сведочења о страдању српског народа у Босни и Херцеговини и његовој личној драми кроз коју је пролазио. Мандић пише да је гледао како аустроугарски генерал Стјепан Саркотић напушта Сарајево како би побегао од српске војске која је у новембру 1918. ушла у град.

Дело Стевана Жакуле „Од Терезина до Сарајева“ први пут је објављено 1930.

у Панчеву. Говори о чину којим се српски народ одужио Видовданским херојима (1914) и сахранио их у јединствену гробницу на српском православном гробљу у

Сарајеву. Жакулино дело се бави преносом тела шесторице атентатора на Франца Фердинанда који су живот положили у аустроугарским казаматима у Терезину и

Цвјетко Ђ. Поповић, Сарајевски Видовдан 1914 : сведочења једног од атентатора на Франца Фердинанда
Београд : Просвета, 2014
195 стр. : илустр. ; 20 cm
ISBN: 978–86–07–02057–7

Драган Миленковић [уредник], Сарајево 1914 : сведочења
Београд : Просвета ; Велико Градиште : Народна библиотека „Вук Караџић“, 2014
206 стр. : илустр. ; 20 cm
ISBN: 978–86–07–02059–1

Мелерсдорфу: Гаврило Принцип, Недељко Чабриновић, Трифко Грабеж, Митар Керовић, Недељко Керовић и Јаков Миловић. Њима су у гробници придодата тела атентатора погубљених 1915. у Сарајеву: Мишко Јовановић, Вељко Чубриловић и Данило Илић, затим тело атентатора Марка Перина који је умро у Сарајеву. Такође, у исту гробницу сахрањен је и Богдан Жерајић (страдао 1910), атентатор на аустроугарског окупационог гувернера Маријана Варешанина. На капели Видовданских хероја у Сарајеву уклесан је натпис: „Благо томе ко довијек живи – имао се рашта и родити.“

Подсетимо, родна кућа Гаврила Принципа у селу Обљај код Босанског Грахова била је до лета 1995. музеј. У војној акцији етничког чишћења „Олуја“ у лето 1995. хрватске снаге су спалиле Принципову родну кућу.

Све похвале београдској Просвети за објављивање две књиге сведочења о Сарајевском атентату 1914. и херојском чину српског народа Босне и Херцеговине на путу ка ослобођењу и уједињењу. ■■

ДОБОЈ

Угрожена 263 споменика културе

На подручју погођеном поплавама и клизиштима у БиХ угрожена су 263 национална споменика културе, док је потенцијално угрожених 120, саопштено је из Комисије за очување националних споменика БиХ.

Према прелиминарном списку, поплаве и клизишта угрожавају добра у 44 општине у БиХ.

Стручни тимови Комисије су 17. маја посетили локалитете у Сарајевском кантону, угрожено подручје општине Маглај, Тузлански кантон и Брчко дистрикт. Комисија за очување националних споменика БиХ предузела је низ активности након последњих елементарних непогода.

На основу процене стања угрожености националних споменика, Комисија ће предузети мере које могу допринети ублажавању последица поплава на културно наслеђе, укључујући и припрему предлога пројеката спашавања најугроженијих добара.

Комисија моли све грађане БиХ и представнике власти и институција да јој доставе све корисне информације, а посебно фотографије са угроженим добрима да би план посете општинама био што оперативнији.

Извор: СРНА

БЕОГРАД

Процена штете на културним добрима

Министар културе и јавног информисања Иван Тасовац је 20. маја изјавио да ће штета коју су у поплавама претрпела културна добра бити процењена тек када се повуче вода у поплавленим местима, али да је већ утврђено шта је све оштећено.

Тасовац је на седници Владе Србије рекао да су архиви, библиотеке и друге установе били евакуисани на време, јер је приоритет заштита културних добара, а успостављена је и сарадња централних установа заштите споменика културе са локалним и регионалним заводима.

Он је казао и да је са међународним организацијама успостављена веза ради најхитније помоћи. Министар је захвалио уметницима који су се одазвали позиву за помоћ и позвао да појединачне акције буду спроведене у сарадњи са Црвеним крстом.

Министар културе захвалио се новинарима, сниматељима и фото-репортерима јер су протеклих дана, извештавајући о поплавама у Србији, показали најлепше лице своје професије. Тасовац је у Дневнику РТС нагласио и да је Министарство, од увођења ванредне ситуације у Србији, страним новинарима издало више акредитације него годинама уназад.

Упитан о помоћи прикупљеној у Народном музеју после позива Министарства, Тасовац је одговорио да се та помоћ дистрибуира у координацији са Црвеним крстом, који има непосредан увид у то где је она најпотребнија.

Он је истакао да помоћ пристиже и из иностранства и нагласио да је УНЕСКО хитно доставио 50.000 долара, који су, у координацији Министарства са централним институцијама културе, прослеђени музејима у Параћину и Аранђеловцу за санацију њихових депоа.

Извор: Блиц

КАЛИФОРНИЈА

Гугл помаже поплављене земље Балкана

Интернет-претраживач Гугл придружио се напорима да се помогне жртвама катастрофалних поплава које су погодиле Србију и регион.

Након иницијативе корисника интернета – да Гугл помогне свима који су настрадали у поплавама

тако што ће се на насловној страни овог претраживача наћи апел за помоћ – у среду 21. маја се на Гугловој почетној страници појавио црни флор, као знак саучешћа због пострадалих.

Црни флор, уз информације о поплавама и начинима да се помогне жртвама, појавио се на српској и босанској страници Гугла, док су на хрватском Гуглу постављене информације о поплавама на Балкану. Црни флор представља саучешће због погинулих у поплавама.

Међу информацијама су бројеви телефона на које се могу послати хуманитарне СМС поруке, бројеви телефона Црвеног крста, телефонске линије за све грађане и правна лица која прикупљају помоћ угроженом становништву у поплавленим подручјима у Србији, БиХ и Хрватској, као и телефони за евакуацију и помоћ.

Извор: Б92

УНИКШИЋУ

Камена чтенија

У петак, 9. маја 2014, у Црквено-народном дому у Никшићу, у оквиру „Данā Светог Василија Острошког“ одржана је промоција књиге *Камена чтенија* песника Ивана Негришорца, председника Матице српске.

Представљању књиге *Камена чтенија*, за коју је Негришорац добио једно од најзначајнијих књижевних признања на нашим просторима – награду „Меша Селимовић“, присуствовао је Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије.

У име организатора културно-духовне манифестације „Дани Светог Василија Острошког“ – Епархије будимљанско-никшићке и Црквене општине Никшић,

сабрање је поздравио Милутин Мићевић, председник Књижевног друштва „Његош“.

У промоцији дела *Камена чшенија*, које представља обимну лирско-епску повесницу Срба у Црној Гори од 7. века до наших дана, учествовали су проф. др Лидија Томић и доц. др Горан Радоњић.

На задовољство поклоника писане речи присутних у Црквено-народном дому Светог Василија Острошког у Никшићу, обратио се и сам аутор г. Иван Негришорац, казујући стихове из промовисане књиге. *Камена чшенија* јесу омаж Његошу, чији жалосни плач повезује песничке монологе ликова кроз векове.

Извор: Епархија будимљанско-никшићка

БАЈКОНУР

Пала ракета са сателитом

Руска протонска ракета која је носила комуникациони сателит, пала је убрзо по полетању са космодрома Бајконур у Казахстану 16. маја 2014. г.

Како су саопштиле надлежне службе, контролни систем ракетног мотора отказао је 545 секунди по полетању. Руска државна телевизија је приказала ракету и комуникациони сателит како су изгорели у вишим слојевима атмосфере изнад Тихог океана.

Сателит је вредан 21 милион евра а за Русију га је направила европска Астријум корпорација Ербас групе. Он је требало да омогући приступ интернету у забаченим руским територијама.

„Имамо ванредну ситуацију“, рекао је у преносу телевизијски коментатор и додао: „Лет је завршен“. Руска федерална свемирска агенција „Роскосмос“ је саопштила како је оформљена специјална

комисија која ће да истражи узрок кvara на ракети.

Иначе, неколико дана пре пада ракете са сателитом, медији су пренели вести о заоштравању односа између партнера у освајању космоса – Русије и САД.

Наиме, заменик премијера Русије Дмитриј Рогозин најавио је серију казних мера усмерених ка САД као одговор на санкције које су јој наметнуте због враћања Крима у састав Руске Федерације. Између осталог, Русија ће Сједињеним Државама забранити коришћење Међународне свемирске станице након 2020. године, а такође ће им ускратити и употребу својих ракетних мотора који се користе за лансирање војних сателита.

Америчка свемирска агенција НАСА са другим компанијама ради на развијању свемирског таксија како би се обезбедио алтернативни транспорт до станице пре 2017. године. Како преносе медији, САД тренутно Русији плаћају 60 милиона долара за превоз једног астронаута до станице.

Извор: МОНДО и Б92

Насељиве планете

У последње време све је више открића планета на којима би могли да постоје услови за живот. Тако је НАСА недавно објавила вест о открићу нове егзопланете по имену Кеплер 186ф. Ради се о важном открићу зато што је ово прва настањива планета приближно једнаке величине као и Земља, а због позиције на којој се налази реално је очекивати да је на њој могућ проналазак воде.

Проналазак планета сличних Земљи распаљује људску машту, али позива и на промишљање о будућности људског рода. Појединци оптимистично гледају на могућност да се живи у неком новом кутку свемира. Тако се већ деценијама појављују спекулације о томе да ће свет, који хрли у катастрофу, спас наћи у селидби, у напуштању Земље која ће ускоро постати тесна и неподесна за живот, да ће можда

неки нови Ноје повести човечанство у освајање нових светова...

Но, има и другачијих слутњи. Како преноси интернет-магазин *Домино маџин*, постоје претпоставке да проналазак насељивих планета повећава шансу да ће наша цивилизација уништити саму себе. Ова претпоставка део је научног концепта познатог као „велики филтер“. Велики филтер је један од одговора на тзв. Фермијев парадокс, односно питање зашто још увек нисмо пронашли ванземаљце, упркос постојању милијарди соларних система.

Концепт великог филтера предлаже да интелигентни живот можда постоји још негде у универзуму, али да никада нећемо открити никог другог – и то зато што постоји одређена препрека за то. Та препрека је склоност интелигенције да се самоуништи. А и ми смо на добром путу да то урадимо.

Закључак овог концепта је да је интелигентни живот у свемиру или екстремно редак или да има јаку тенденцију изумирања. Напредне цивилизације једноставно не могу дуго да преживе јер у једном тренутку крену неодрживом путањом или пронађу суицидалну технологију. Аналогно томе, било би добро да је што мање планета на којима је живот могућ. То би значило да смо ми јединствени у свемиру и да концепт великог филтера не важи.

„Тишина ноћног неба је златна. У потрази за ванземаљским животом недостатак вести је добра вест. Обећава потенцијално сјајну будућност за човечанство“, каже на ову тему философ Ник Бостром (Nick Bostrom), директор Центра за проучавање будућности човечанства на Универзитету у Оксфорду.

Извор: www.dominomagazin.com ■■

МОСКВА

Помоћ за Србију

Патријарх московски и све Русије Кирил изразио је саучешће и упутио речи подршке породицама погинулих у катастрофалним поплавама у Србији. Руска Православна Црква је почела у Москви прикупљање помоћи.

„Желео бих да упутим посебне речи нашој српској браћи, па и Русима поводом ове страшне катаклизме која је погодила српски народ и Србију. Огромне поплаве су однеле већ десетине људских живота. Срушене су куће, уништени путеви, многи људи су изгубили све што су имали. Ове поплаве нас подсећају на трагедију у Кримску. Сећам се како се наш народ одазвао на ту трагедију, помагао људима да се извуку из несреће и залече своје ране“ – стоји у Патријарховом обраћању објављеном на званичном веб-сајту Руске Православне Цркве.

Патријарх Кирил је свима упутио позив да помогну становницима Србије. Подворје РПЦ у Београду и Московска Патријаршија су почели прикупљање средстава и „организују помоћ да се олакшају страдања братског српског народа“.

„Желим да изразим саучешће свим људима који су изгубили своје рођене, блиске, да им упутим речи утехе и подршке. Сигуран сам да ви, драга браћо и сестре, имате снаге да се одупрете воденој стихији, имате снаге да повратите мирне услове живота. Молићемо се за вас и заједно са вама радити, да што пре заборавите на последице те страшне несреће“ – речи су Патријарха Кирила.

Извор: Глас Русије / <http://serbian.ruvr.ru>

КОНСТАНТИНОПОЉ

Подршка српском народу

Како преноси портал Информативне службе СПЦ, поводом неза-

памћене несреће која је задесила Србију, Његова Свесветост Патријарх константинопољски Г. Г. Вартоломеј, у име пуноће Константинопољске Патријаршије, упутио је писмо саучешћа и подршке Патријарху српском Г. Иринеју, Српској Православној Цркви и српском народу.

БЕЧ

Заједнички апел

Надбискуп Беча, кардинал Кристоф Шенборн, грчки православни Митрополит аустријски Арсеније (Кардамакис) и евангелистичко-лутерански бискуп Михаел Бинкер упутили су заједнички позив за помоћ жртвама поплава у Србији и Босни и Херцеговини.

У овом заједничком обраћању каже се следеће: „У заједничкој Европи нас не сме оставити хладним патња многих људи који су након политичке катастрофе у 20. веку сада погођени природном непогодом... Катастрофом погођеном народу у суседству, са којим нас спаја не само Дунав, сада је неопходна одлучна љубав ближњег. Стога упућујемо апел свим Аустријанцима и Аустријанкама – свим хришћанима и свима људима добре воље – да својим прилозима помогну жртвама тих поплава.“

Ова катастрофа нас подсећа на неопходност приступа природи са поштовањем и одговорношћу. „Страхopoштовање пред творевином Божјом и страхopoштовање пред животом требало би да иду руку под руку са одлучношћу да се помогне жртвама најновије катастрофе“, каже се у заједничком позиву кардинала Шенборна, бискупа Бинкера и Митрополита Арсенија.

Извор: Информативна служба СПЦ

ВАТИКАН

Молитва за пострадале

Папа Фрања позвао је 18. маја окуплене на Тргу Светог Петра у Риму да се са њим помолу за жртве тешких поплава које су захватиле Балкан, и поручио и породицама настрадалих да их подржава. „Поверавам жртве ових несрећа Господу и молим се за оне који проживљавају сате узнеми-

рења и несреће“, рекао је папа пред око 50.000 окупљених верника.

А три дана касније, 21. маја, римски папа је преко свог налога на *Твишеру* позвао све верне да се помолу за жртве поплава у Босни и Херцеговини, Србији и у другим земљама у региону.

Иначе, ова друштвена мрежа, којом се информације брзо и лако деле и шире, показала се корисном током трајања поплава и организовања спасилачких акција – упркос одређеним мањкавостима и злоупотребима (најпре ширењу дезинформација), којих је, нажалост, било.

Папски налог на *Твишеру* (на девет језика – енглеском, шпанском, италијанском, португалском, француском, немачком, пољском, латинском и арапском) прати око 14.000.000 (четрнаест милиона) корисника.

Извор: <https://twitter.com/Pontifex>

ЈЕРУСАЛИМ

Сусрет поглавара

У недељу, 25. маја 2014. г., Његова Свесветост Патријарх константинопољски Вартоломеј и папа Фрања састали су се у јерусалимској Цркви Васкрсења Христовог (Светог Гроба) да би обележили педесету годишњицу састанка својих претходника – Патријарха Атинагоре и папе Павла VI.

Историјски састанак 1964. године обележио је почетак нове етапе у односима између Цркава у Риму и Цариграду и посебно између Римокатоличке и Православне Цркве као целине. Значај овог догађаја може се проценити тек када се стави у контекст претходног миленијума којим је углавном, са незнатним изузецима, доминирало теолошко отуђење и међусобно неповерење између двеју највећих хришћанских традиција. Сусрет Патријарха Вартоломеја и па-

пе Фрање у Јерусалиму треба да буде снажна симболична потврда привржености и одлучности да се настави путем којим су два црквена поглава-ра кренули пре пола века.

Ово није први сусрет Патријарха Вартомолеја и папе Фрање – Васељенски Патријарх се већ срео са папом када је прошле године присуствовао његовом устоличењу.

СУДАН

Смрт због напуштања ислама

У Судану је половином маја једна хришћанка осуђена на смрт вешањем због напуштања ислама, упркос притужбама западних амбасада да судански суд покаже поштовање према верским слободама.

„Дали смо вам три дана да се одрекнете (хришћанства), али ви сте инсистирали да се нећете вратити исламу. Осуђујем вас на смрт вешањем“, рекао је судија жени, обраћајући јој се по имену њеног оца муслимана, пренела је агенција АФП.

Њено хришћанско име је Меријем Јахија Ибрахим Ишаг. Ишаг, која има 27 година и трудна је, није показала никакве емоције када јој је судија изрекао казну у суду у Картуму.

Раније током саслушања, када је исламски лидер разговарао са њом око 30 минута, тражећи да се она одрекне хришћанства, жена је мирним гласом одговорила да је хришћанка и да никада није починила верско „отпадништво“. *Извор: МОНДО*

ЊУЈОРК

Предавање Роберта Тафта

Прослављени научник, гркокатолички литургичар, исусовац Роберт Тафт одржаће предавање на овогодишњој Конференцији Друштва за изучавање источног богослужења [Society of Oriental Liturgy], која ће

бити одржана на Академији Светог Владимира током јуна месеца. Конференција ће трајати од 10. до 15. јуна 2014. г., а комплетан програм може се наћи на веб-сајту Друштва – <http://soliturgy.org>.

Планирано је да предавање Архимандрита Р. Тафта, под називом „Збогом свему: лабудова песма старог академика“ („Goodbye to All That: Swansong of an Old Academic“), буде отворено за јавност, а да буде одржано у четвртак, 12. јуна. Предавање ће заправо бити преглед живота и научног и литургичког доприноса оца Р. Тафта.

Р. Тафт, који је почасни професор историје византијског богослужења на Папском оријенталном институту у Риму, основао је Друштво за изучавање источног богослужења 2005. г. и његов је почасни председник. Чланови овог друштва су универзитетски професори и научници из целог света (из Северне Америке, Европе, Северне Африке, са Блиског истока и из Индије). Посвећено научном проучавању источнохришћанског богослужења, ово мултиконфесионално друштво поштује предања свих Цркава.

„Током протеклих 50 година, отац Р. Тафт био је водећи проучавалац источних литургијских традиција“, изјавио је за медије протојереј др Александар Рентел (Alexander Rentel), професор канонског права и византијских студија на Академији Св. Владимира. „Ово предавање без сумње ће бити невероватна прилика да се чују личне рефлексије о изузетној каријери овог академика“, додао је он.

Извор: <http://oca.org/>

ЗАГРЕБ

IX dies theologicus

Посетом заједничком гробу Вјекослава Бајсића и Томислава Јанка Шаги-Бунџа, у среду, 7. маја, у Загребу је започео девети римокатолички теолошки симпозион – „IX dies theologicus“. Предавања и дискусије одржани су 8. маја у Надбискупском пасторалном институту у Загребу. Тема ових теолошких дана била је „Вјекослав Бајсић и Томислав Јанко Шаги-Бунџ: Философи-

ДОБРОЧИНСТВО
Поклоничка агенција Српске цркве
тел/факс: 011/2687-416, 2686-445
www.dobrocinstvo.spc.rs

ЂЕЛИЈЕ...
14. јун

СВЕТИЊЕ ГРЧКЕ
17 - 23. јун
Метеори, Егина, Евиа...

КРСТОВДАН
У СВЕТОЈ ЗЕМЉИ
21 - 29. септембар

ОСТРОГ
сваког викенда

50. годишњица матуре свршених богослова 1959-1964. из Призренске богословије

Генерација свршених богослова 1959-1964. из Призренске богословије прославиће на Преподобног Јустина Ћелијског (Оданије Педесетнице) 14. јуна 2014. године јубиларну 50. годишњицу матуре.

Позивамо све наше колеге – бивше ученике ове богословије, да се одазову позиву.

За информације око организовања прославе можете се обратити Слободану Стојановићу на бр. телефона +381 11 243-5-935

ски и теолошки трагови и путокази“, а скуп је одржан у организацији Свеучилишта у Загребу – Католичког богословског факултета, под медијским покровитељем издавачке куће „Кршћанска садашњост“.

Обојица научника којима су ови дан били посвећени били су хрватски теолози, а проф. Бајсић је био и филозоф. Заједнички су им рад на Римокатоличком факултету у Загребу, као и сарадња у оснивању „Кршћанске садашњости“ и уређивању публикација ове плодне издавачке куће. Проф. Шаги-Бунџ је имао и част да присуствује свим заседањима Другог ватиканског концила, као и да буде члан међународне Теолошке комисије при Конгрегацији за доктрину вере.

Извор: www.ks.hr ■■

У ОСНАБРИКУ

Храмовна слава

У недељу, 11. маја 2014, ЦО Св. великомученика и страсотерпца Георгија у Оснабрику свечано и достојанствено је прославила своју храмовну славу.

У име Патријарха српског Г. Иринеја, администратора Епархије средњоевропске, Свету Архијерејску Литургију служио је Епископ ремезијански Г. Андреј. Саслуживали су протојереј Борисав Симић из Хамбурга, архијерејски намесник за северну Немачку, протонамесник Душко Спасојевић, парох диселдорфски, протонамесник Синиша Вујасиновић, парох оснабрички, протосинђел Јован Станојевић из Епархије осјечкопољске и јерођакон Стефан Југовић.

Након Литургије и чина резања славског колача, одслужен је помен протојереју-ставрофору Добривоју Ђилерцићу (1920–1995), некадашњем пароху оснабричком и утемељивачу прелепе задужбине Срба у Оснабрику.

У поздравном говору на крају Литургије, Владика Андреј је пренео срдчане поздраве, очинске молитве и патријарашки благослов Његове Светости Патријарха Српског и заблагодарио свима на великом труду и пожртвовању који наш народ у дијаспори приноси за нашу Цркву.

У пратњи оснабричког пароха оца Синише Вујасиновића, Владика Андреј се у вечерњим сатима одазвао званичном позиву градоначелника Оснабрика г. Волфганга Гризертa који је у част српског Епископа, рођеног и крштеног у Оснабрику, приредио свечани пријем у Скупштини града где се Владика Андреј уписао у Златну књигу. Тим поводом градоначелник је истакао неизмерив допринос Срба у Оснабрику за интеграцију и њихов мировни допринос у послератном времену.

Текст гостивања: Еванђелина Ђилерцић

Саопштење Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве

16. мај 2014.

Разне и често противречне вести о могућностима изналажења решења за црквени раскол у Републици Македонији шире се у последње време по медијском простору. Између осталог, скопски медији су објавили – а неки други медији пренели – да је вођство Цркве у Македонији која себе назива „Македонском православном црквом“, а налази се у расколу са свим помесним Православним Црквама, упутило писмо Светом Архијерејском Сабору којим тражи наставак разговора. Са жаљењем саопштавамо да се ради о дезинформацији јер никакво писмо из Скопља није ових дана стигло у Патријаршију у Београду.

Независно од тога, Свети Архијерејски Сабор искрено и одговорно пред Богом и људима изјављује да је Српска Православна Црква увек била и данас јесте отворена и спремна за дијалог, у најбољој намери да да одлучујући допринос успостављању канонског поретка, верског мира и братске љубави у суседној и пријатељској земљи. Али да би до тога дошло, неопходно је да претходно буде ослобођен неправедно утамничени канонски Архиепископ охридски Г. Јован, заточен и мукама изложен управо на захтев врха цркве која се налази у расколу. Поруку истоветну са овом нашим братољубивом поруком упутили су јерархији „Македонске православне цркве“ и Свјатјејши Патријарси васељенски Г. Вартоломеј и московски Г. Кирил, као и поглавари других Православних Цркава.

У БАЊАЛУЦИ

Дан војске и бораца РС

У недељу, 11. маја 2014, у Културном центру Бански двор у Бања Луци Епископ бихаћко-петровачки Г. Атанасије присуствовао је Свечаној академији поводом обележавања Дана војске и бораца Републике Српске. Свечаности су присуствовали: председник РС г. Милорад Додик, српски члан Председништва БиХ г. Небојша Радмановић, председник Борачке организације РС г. Пантелија Ђургуз, генерали из реда српског народа у ОС БиХ, министар рада и борачко-инвалидске заштите г. Петар Ђокић, председник Заједничке комисије за безбедност БиХ гђа Душанка Мајкић и други.

Извор: Епархија бихаћко-петровачка

ске власти Лепосавића. Након прочитаног Јеванђеља, беседио је Архимандрит Јован, игуман манастира Црна Река. Светом причешћу приступили су верни међу којима највише деце.

Владика Теодосије је указао на духовну величину Светог Василија Острошког и честитао празник свим вернима молећи се Светом Василију да их закрили и заштити својим молитвама.

Извор: Епархија рашко-јузленска

У ЦЕРОВИЦИ

Отворен завичајни музеј

Епископ звоничко-тузлански Г. Хризостом је 11. маја 2014. први пут служио Свету Архијерејску Литургију у Храму Св. апостола Петра и Павла у Церовици.

Била је ово и прва канонска посјета Епископа Хризостома церовичкој парохији. Саслуживали су протојереји-ставрофори Миладин Вуковић, Мирко Николић, Мирослав Живковић и јереј Жељко Анђелић. Након евхаристијског славља, Владика Хризостом је служио

У ЛЕПОСАВИЋУ

Градска и храмовна слава

Епископ рашко-призренски Г. Теодосије служио је Свету Литургију 12. маја 2014. на празник Светог Василија Острошког Чудотворца у храму посвећеном овом великом светитељу православља и небеском заштитнику и патрону града Лепосавића. Епископу Теодосију овом приликом је саслуживало двадесет свештеника и три ђаконa, а цркву је испунио верни народ међу којима су били и представници општин-

Српска Православна Црква помаже пострадали народ

Српска Патријаршија ће координирати најширу акцију која се буде водила на нивоу Цркве између свих епархија у расејању и отаџбини у помоћи угроженом народу пострадалом у поплавама. Поред прве помоћи од 10 милиона динара, Српска Црква је отворила и посебан рачун при Фонду Светог Архиепископског Синода за прикупљање помоћи, рекао је 20. маја 2014. за Радио „Слово љубве“ протојереј-ставрофор Стојадин Павловић, директор Патријаршијског управног одбора.

Фонд „Патријарх Павле“ отворио је посебан рачун за санирање последица од елементарних непогода.

Назив клијента банке: Српска Православна Црква – Патријаршија српска – Фонд „Патријарх Павле“ – за санирање последица од елементарних непогода.

Комерцијална банка, рачун број: 205–480–06.

На овај рачун можете уплатити хуманитарну помоћ.

Фонд унапред захваљује свим дародавцима.

Инструкције за уплате помоћи у иностранству, у одговарајућим валутама и банкама можете наћи на адреси: http://spc.rs/sr/srpskapravoslavna_crkva_pomazhe_postradali_narod.

помен пострадалим борцима Церовице у последњем отаџбинском рату, а након тога је Преосвећени Владика отворио први завичајни музеј у Епархији зворничко-тузланској, Музеј Гојковац у Церовици, који ће радити под окриљем Црквене општине церовичке.

У простору новог светосавског дома у Церовици, на 140 метара квадратних, приказано је више од двије стотине експоната из културног, просвјетног, вјерског и свакодневног живота овог села. На отварању музејске поставке говорили су и директор Архива Српске Православне Цркве г. Радован Пилиповић и проф. Алекса Касаповић, етнолог.

Извор: Епархија зворничко-тузланска

У ЕПАРХИЈИ ШАБАЧКОЈ

Прикупљање помоћи

Епархија шабачка основала је Центар за прикупљање и координацију хуманитарне помоћи за територију Епархије шабачке. Лице за координацију и управљање центром је свештеник Илија Митрић (064/800–8206). Центар за сакупљање помоћи је при Епархији шабачкој (Карађорђева 3, Шабац).

За новчану помоћ отворен је наменски текући рачун: 205–164780–60. Контакт: 015/354–440; факс: 015/344–038, имejл: eparhijasabacka@gmail.com.

Апелујемо на све да помогну у границама својих могућностима, али и више од тога, максимално дајући све

од себе јер ако верујемо ништа нам није немогуће.

Извор: Епархија шабачка

У ЕПАРХИЈИ ЗВОРНИЧКО-ТУЗЛАНСКОЈ Акција ВДС-а

У Брчком је 17. маја одржана ванредна сједница ВДС-а поводом катастрофалних поплава које су захватиле околину дистрикта Брчко и остале градове и мјеста наше епархије, а у циљу прикупљања и достављања хране, воде за пиће и осталих потрештина угроженом становништву. Ресор за хуманитарну дјелатност при ВДС-у на челу са протојерејем-ставрофором Миодрагом Тошићем, покренуо је акцију која ће трајати све док то буде потребно за народ који је страдао у овим незапамћеним недаћама и док хумани народ са свих страна буде доносио потребну помоћ.

Ђакон Кристијан Ђокић

У Јањи

Вода је стигла и до улаза у Храм Св. пророка Илије у Јањи, али захваљујући Божијој помоћи није се улила у њега. Апелујемо на све оне који могу

41. годишњица матуре свршених богослова 1972/73. из Богословије Светог Саве у Београду

Свршени богослови генерације 1972/73. из Богословије Светог Саве у Београду прославиће 41. годишњицу матуре на Духовски четвртак, 12. јуна 2014. године, у Љубовији. Домаћин овогодишње прославе ће бити протојереј Драгољуб Стефановић.

да помогну око санације кућа и помоћи настрадалом становништву да се обрате намјеснику угљевичко-јањском протојереју-ставрофору Драгану Пејчићу на телефон 065/515–641.

У ЕПАРХИЈИ ВАЉЕВСКОЈ

Центар за прикупљање помоћи

Епископ ваљевски Г. Милутин је на састанку одржаном 17. маја у парохијском дому Храма Св. Георгија у Ваљеву оформио центар за прикупљање помоћи из других епархија СПЦ, чије ће седиште бити у Канцеларији Епархије ваљевске. Центром ће координирати секретар Владике Милутина Ђакон Дарко Ђурђевић (тел. 060/672–75–35).

У ОБРЕНОВЦУ

Посета Митр. Амфилохија

Митрополит црногорско-приморски Г. Амфилохије у пратњи презвитера Мирослава Чолаковића, секретара ЕУО АЕМ и презвитера Владимира Марковића, секретара ВДС-а, посетио је 19. маја 2014. поплавама погођен Обреновац где је допратио хуманитарну помоћ коју су прикупили београдски храмови.

Митрополит се у Обреновцу сусрео са премијером Републике Србије г. Александром Вучићем, министром

спољних послова г. Ивицом Дачићем и члановима дипломатског кора и са секретаром папске нунцијатуре, монсињором Јанушом Блаховјаком. Потом је Високопреосвећени са пратњом посетио обреновачку Цркву Св. Тројице.

Презвијтер Мирослав Чолаковић

УАЕМ

Апел ВДС-а

Верско добротворно старатељство се обратило свим верницима Архиепископије београдско-карловачке и добрим људима апелујући да је помоћ у храни и средствима за хигијену још увек преко потребна. Поред велике количине помоћи распоређене преко Кризног штаба Скупштине града закључно са 22. мајем (90 тона хране, воде и средстава за хигијену) велика количина помоћи је прослеђена и на сама поплављена подручја. Детаљан извештај се може наћи на адреси <http://spc.rs>.

Специјалци – добротвори

Међу многобројним добротворима који су ових дана у Патријаршију донели помоћ за страдали народ од поплава, 21. маја била је и екипа специјалне јединице МУП-а који су предали свој дар – храну у виду више десетина оброка којих су се они и њихове колеге одрекли у корист пострадалог народа. У име ВДС-а захвалност су им исказали ђакон Срећко Богићевић и Бранислав Јоцић.

На ПФФ-у

Студенти Православног богословског факултета у Београду су узели учешћа у

прикупљању најосновнијих потрепштина, како би помогли свима који су угрожени поплавама. Помоћ је у зграду факултета долазила из Старог ДИФ-а, Одбора Српске напредне странке општине Нови Београд, Удружења „Земун – мој град“, Центра за донације Клиничког центра Србије, Правног и Машинског факултета у Београду и др.

Упућена је помоћ до Смедеревске Паланке, Крупња, Бајине Баште, Бијељине и Уба. Све студенте нашег али и других факултета позивамо да буду уз свој народ и да као и ранијих дана поново покажу несебичну љубав.

Извор: ПФФ

ЕПАРХИЈА СРЕМСКА

У Купинову

Црква Мајке Ангелине у Купинову – манастир Обед – је поплављена. Црква је саграђена на узвишењу у Обедској бари на месту где се насуквао брод којим је Мајка Ангелина допловила у Срем.

Пошто је на узвишењу, црква је била заштићена од поплава. Вода је долазила до последњег степеника али не преко и не у саму цркву. Ове 2014. године поплаве које су обухватиле Србију допринеле су да и Црква Мајке Ангелине буде поплављена. У самој цркви је око један метар воде. Ограда око цркве је под водом па се чамцем може прићи а да се ограда и не види.

Извор: Епархија сремска

У ЕП. БУДИМЉАНСКО-НИКШИЋКОЈ

Новца немамо – даћемо крв

Група од око 40 чланова Клуба добровољних давалаца крви „Свети Сава“ из Никшића отпутовала је у недељу, 18. маја, у правцу Србије како би однијела прикупљену помоћ и спровела акцију добровољног давања крви за народ који је ових дана угрожен катастрофалним поплавама.

„Пошто нијесмо у могућности да новчано помогнемо наш народ који страда, чланови Клуба су одлучили да дају крв, јер на тај начин увијек можемо помоћи грађанима Црне Горе, Србије и Републике Српске. Понудићемо и нашу помоћ у физичким радовима и све што буде требало,“ рекао је Ратко Чворовић, у име Клуба пред полазак за Србију.

Извор: Епархија будимљанско-никшићка

Сахрањен Добрица Ћосић (1921-2014)

По благослову Патријарха српског Г. Иринеја, Епископ бачки Г. Иринеј служио је у уторак 20. маја 2014. чин опела над покојним Добрицом Ћосићем, бившим председником Савезне Републике Југославије, познатим српским књижевником.

Владици Иринеју саслуживао је протојереј Јован Гардовић, парох при Храму Светог Александра Невског у Београду. Сахрани земних остатака писца, романијера, есејисте и редовног члана САНУ Добрице Ћосића присуствовали су председник Републике Србије Томислав Николић, председник Републике Српске Милорад Додик, министар правде и државне управе у Влади Републике Србије Никола Селаковић, министар културе и информисања Иван Тасовац, председник Народне скупштине Маја Гојковић, бивши председници наше земље Војислав Коштуница и Борис Тадић и други. Епископ бачки је том приликом рекао следеће:

„Ожалостњени зборе,

Имам тужну дужност да, као представник наше свете Цркве и у име дугогодишњег пријатељства са покојником и његовом породицом, молитвено испратим са овога света Добрицу Ћосића и — са мало речи, по његовој жељи — опростим се од њега, с правом названог писцем епохе, а можемо га, са још већим правом, звати једним од најважнијих протагониста и најаутентичнијих сведока историје српског народа у 20. веку и на почетку 21. века. Уосталом, многе речи биле би излишне, па и лишене смисла, јер је он сам, својим укупним животом, књижевним

стварала-штвом и јавном делатношћу на пољу национално-државних интереса и политичког ангажовања у изворном, позитивном значењу појма политика, најистинитије, најречи-тије и најубе-

дљивије изрекао све о себи као човеку, хришћанину, Србину и грађанину света.

Можда ће се неко од присутних — или пак одсутних — зачудити што покојног Добрицу називам хришћанином, православним хришћанином, и што ту одредницу његове пребогате и сложене личности чак стављам испред ознаке Србин и убеђени српски родољуб. Ја знам, наравно, за младалачке заносе и лутања покојника (а ко је тај који их је, овакве или онакве, избегао?), но из честих и дугих, отворених и крајње искрених разговора у четири ока током низа година знам и за његов мукотрпни, али истрајни пут духовнога трагања и поновног откривања богочовечанског Лика Христовог. Са тог пута, достојног људи духа, он је отишао на овај пут, пут у вечност, жалећи што није доспео да напише планирану Књигу о Христу. Лично верујем да ју је, по свом дару и надахнућу, у знаку свог доживљаја Христове Личности, писао кроз све своје књиге.

Покојниковој кћери Ани, читавој његовој ужој и широј породици, родбини и пријатељима, изражавам своје најискреније саучешће. Не знам да ли је умесно ово што ћу рећи, али не могу да одолим, а да не изнесем пред вама нешто што сам насамом био обећао покојном Добрици — да ће Ана, по његовом пресељењу, у мени увек имати не пријатеља него брата. Додајем и ово: и ја ћу у њој имати сестру на месту рођене сестре коју сутра сахрањујем.

Исто тако, преносим ожалошћеној породици изразе саучешћа Његове Светости Патријарха српског Г. Иринеја.

Нека је Добрици Ћосићу лака српска земља на којој и за коју је живео, а његовој души нека Господ подари вечни живот у Царству небеском, Царству вечне љубави и вечне радости! Амин.“

Извор: Епархија бачка

Поводом годишњице упокојења протођакона др Станимира Спасовића

Навршило се годину дана од упокојења великог професора и човека, протођакона др Станимира Спасовића. Таквог свештенослужитеља и таквог професора Српска Црква неће лако заборавити, а посебно не ми његови ученици. Док је био болестан, из љубави према драгом професору, уносили смо молитве да му Господ подари оздрављење и да он остане још с нама на земљи, али је љубав Божја била већа од наше и узео га је к Себи.

Протођакон Спасовић је био једна светла и ретка личност међу нама његовим студентима. Из његове личности је исијавао ауторитет, али не само академски или професорски, већ и пастирски и очински. Ипак, он свој углед и ауторитет није жалио како би се за сваког од својих ученика заузео и у потпуности га усмерио и извео на животни пут.

Много је писао и велики део својих дела објавио. Поред опште историје Српске Цркве, нарочит допринос је учинио делима у којима је систематски забележио историјат епархија Српске Православне Цркве у Северној и Јужној Америци и Аустралији. Из посебне љубави према Храму Св. апостола и еванђелиста Марка у Београду, по повратку из Америке, објавио је и монографију овог значајног храма. Поједина историјска дела проф. Спасовића користе се као уџбеници, а његов академски ангажман зацело га сврстава међу најеминентније историчаре Српске Православне Цркве. Његово име је неизоставно у литературама озбиљних научних радова из историје Српске Православне Цркве. Живео је у тешком времену у Србији, у време агресивног комунизма, а затим и у Америци у ништа мање изазовном времену превазилажења и зацељивања велике ране коју је раскол на тим просторима нанео Цркви и народу. Био је познат у Српској Цркви као изузе-

тан познавалац црквеног и канонског права. Његов покретач је била правичност, а идеал ред и поредак. Трудио се много да Српска Православна Црква у Америци буде организована. На нама и на будућим нараштајима остаје да наставимо то узвишено дело у српској дијаспори.

Волео је лепо појање и духовну музику. И сам је био чувен по лепом и достојанственом служењу, а генерације богослова и студената гледале су у њега и упијале сваки покрет, сваку молитвену прозбу, учећи се достојанству и узвишености богослужења. Једино Храм Св. Марка, тада највећи у Београду, био је по мери еминентног протођакона.

Волео је Србију, па се зато и вратио чим су се створили услови за то. Ипак, потребе Цркве су га релативно рано одве-ле у иностранство, где се задржао можда и дуже него што је желео.

Волео је Српску Цркву, њој је и послужио и велики део свог научног интересовања посветио.

Својим ученицима је неуморно преносио лепоту, узвишеност и достојанство српског народа. У очима својих ученика увек ће се његова личност издвајати по достојанствености како у богослужењу, тако и у свакодневном животу.

У ове најлепше дане васкршњег празновања ми се молитвено сећамо драгог и уваженог професора „који се сакрио од нас иза провидне завесе смрти“, како је говорио Св. Владика Николај, али без обзира на то, осећајући његово живо присуство међу нама, ми га и данас поздрављамо: Христос васкрсе, драги професоре! А осећамо његов увек радосни одговор: Ваистину васкрсе!

Ми сви који смо имали срећу да га познајемо и својим професором назовемо, уносимо молитве Свемилости-вом и Васкрслом Господу да упокоји душу његову у Царству Своме. Јер Он, Васкрсли и Живи Господ нам је рекао: „Где сам ја, онде ће и слуга мој бити“ (Јн. 12, 26). Молимо те, Госпode, нека и слуга Твој буде тамо где си Ти. Амин.

Увек благодаран своме драгом професору,
јереј Владимир Вранић

РУЧНО И ЕЛ. ЗВОЊЕЊЕ – ИСТОЧНО

У Руса, Грка и Светогораца до данас, а код Срба до пада Деспотовине, а од 2007. наново, и то: **са програмирањем и са откуцавањем часова и четвртина**

СВЕЖЕ: м. Жича (5 зв.), Копорин (3), Милешева (звон 9 тона); храм у Јовцу (3), Уљми (4) Крагујевцу (5), С. Паланци (3), Салаковцу (2), м. Вратна (2)...

ЧАСОВНИЦИ

- **Обнова старих механичких, од историјског значаја, часовника;**
- **Израда нових, тачних, са самосталним пребацивањем на „зима-лето“ време.**

скуп „ЖЕЛ-МИР“ аутора

САЈТ: zelmir.atSPACE.com;

szeljko7@gmail.com

065/920 5 851 ; 064/20 80 145

Помозите и ви обнову Призренске богословије!

У септембру 2011. године обновљен је рад Богословије у Призрену, која је запаљена и уништена у мартовском погрому 2004. године.

Богословија је од кључног значаја за опстанак српске заједнице на КиМ – којој су потребни свештеници који су одрастали, учили и живели на овим просторима. Епархија рашко-призренска и косовско-метохијска овом приликом упућује апел верном народу у земљи и расејању да својим прилозима помогне рад Призренске богословије.

Динарски рачун:
Комерцијална банка, 205-172349-51

НАРУЏБЕНИЦА		Шифра претплате (попуњава служба претплате)		Претплаћујем се на следеће часописе (означите жељени часопис и начин претплате)	
Име и презиме наручиоца:			ПТТ број и град:		
Адреса:			Држава, епархија:		
Часопис	Годишња претплата		Начин слања (важи за иностранство)		
	Србија	Иностранство			
Православље	1700 динара	45€ или 70\$ или 70 CAD или 75 AUD или 35£	Обичном поштом		
		60€ или 90\$ или 90 CAD или 100 AUD или 45£	Авионом		
Православни мисионар	500 динара	20€	Обичном поштом		
		25€ за Европу или 35€ ван Европе	Авионом		
Теолошки погледи	900 динара	20€	Обичном поштом		
		25€ за Европу или 35€ ван Европе	Авионом		
Гласник СПЦ	1200 динара	32€ за Европу или 35\$ ван Европе	Обичном поштом		
		60€ за Европу или 65\$ ван Европе	Авионом		
Свештосавско звонце	690 динара	25€	Обичном поштом		
		30€ за Европу или 40€ ван Европе	Авионом		
Наруџбеницу слати на адресу: „Православље“ – Српска Патријаршија, Краља Петра 5, 11000 Београд, Србија					